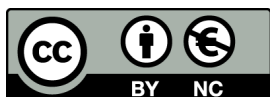

Guia de
**CONTRACTACIÓ
PÚBLICA
SOCIALMENT
RESPONSABLE**
del Camp de Tarragona

Edita: **CoopCamp**

Elaboració i disseny de continguts:

Laura Rafecas Baqués i Marc Vilanova Fernàndez

Facto cooperativa

Impulsa:

Promou i finança:

Primera edició: Octubre de 2023

Per accedir als enllaços podeu consultar la versió digital a: **coopcamp.cat/guia-cpsr/**

Índex

Introducció	6
--------------------	-------	----------

Metodologia	8
--------------------	-------	----------

Context jurídic	9
------------------------	-------	----------

1.1. Introducció	10
------------------	-------	----

1.2. Mesures de CPSR i context jurídic	10
--	-------	----

1.3. Conclusions	20
------------------	-------	----

1.4. Altres recursos	21
----------------------	-------	----

Context socioeconòmic, Economia Social i Solidària i contractació pública al Camp de Tarragona	22
---	-------	-----------

2.1. Introducció	23
------------------	-------	----

2.2. Context socioeconòmic del Camp de Tarragona	24
--	-------	----

2.3. L'Economia Social i Solidària en el territori	29
--	-------	----

2.4. La contractació pública al Camp de Tarragona	35
---	-------	----

2.5. La contractació pública i l'ESS	44
--------------------------------------	-------	----

2.6. Algunes conclusions	49
--------------------------	-------	----

Anàlisi de la contractació pública en els cercles territorials i sectorials de Coopcamp50

3.1. Introducció.....	51
3.2. Cercles territorials	51
3.3. Cercles sectorials.....	61
3.4. Conclusions	63

Proposta d'accions65

4.1. Introducció.....	66
4.2. Quadre resum del desplegament de mesures.....	66
4.3. Proposta de mesures.....	67

Annex: Exemples d'aplicació80

5.1. Introducció.....	81
5.2. Recursos generals.....	82
5.3. Mesures pel foment del treball i de la reducció de l'atur	84
5.4. Com garantir la contractació de l'ESS.....	88
5.5. Millora de la concurrència als procediments.....	91
5.5. Foment de la reserva de contractes i de foment de l'ESS	93

Introducció

Aquesta guia neix de la voluntat de l'Ateneu Cooperatiu Coopcamp **d'impulsar el foment de la Contractació Pública Socialment Responsable. (CPSR) al Camp de Tarragona.** Des de l'àmbit de l'Economia Social i Solidària (ESS) i dels seus valors, es posa en relleu que cal que l'Administració incorpori algunes pràctiques i estratègies per millorar l'accessibilitat de l'ESS a la contractació pública i que aquesta, alhora, incorpori valors i sigui responsable social i ambientalment.

L'Ateneu Cooperatiu del Camp de Tarragona, Coopcamp, és un programa públic en funcionament des de 2016, que té com a objectiu l'impuls del cooperativisme i l'Economia Social i Solidària a les comarques de la Conca de Barberà, el Priorat, l'Alt Camp, el Baix Camp i el Tarragonès. Ofereix serveis gratuïts d'assessorament, formacions, jornades i espais d'enxarxament i intercooperació per a iniciatives de l'ESS.

A la primera assemblea de CoopCamp (febrer de 2022), tot agafant la feina feta en anys anteriors a la Taula de l'Administració Local, es va considerar que la compra pública és una de les maneres més efectives d'impulsar l'Economia Social i Solidària des de l'Administració Pública. Per aquest motiu, es va marcar com un eix de treball prioritari i estratègic al territori i es va impulsar una **Taula Territorial per la Contractació Pública Socialment Responsable. al Camp de Tarragona.**

La Taula és un espai de trobada per a personal tècnic i càrrecs electes de les administracions públiques locals i comarcals que té per objectiu oferir formacions i facilitar eines i exemples de polítiques públiques d'impuls de l'ESS. La primera sessió (juliol de 2022) va tenir l'objectiu de començar a treballar amb els agents de l'Administració Pública Local del territori i les entitats representatives, en un pla d'acció per a incrementar la Contractació Pública Socialment Responsable. al Camp de Tarragona. En aquest marc s'estableix que l'elaboració de la present guia és una de les primeres eines que cal al Camp de Tarragona, per tal d'identificar quines són les principals línies d'acció necessàries per a incrementar la Contractació Pública Socialment Responsable. al territori.

Així mateix, des de CoopCamp s'han impulsat altres accions destacades, com són, d'una banda, la publicació del **Catàleg de l'Economia Social i Solidària** en tant que és un recurs que recull els productes i serveis que ofereixen aquestes iniciatives del Camp de Tarragona amb l'objectiu de facilitar, agilitzar i simplificar la compra, el consum i la contractació local i responsable.

D'altra banda, la incorporació de la formació en gestió de licitacions públiques com un dels eixos de **formació per a la consolidació de les entitats d'ESS** del territori. D'aquesta manera, les entitats de l'Economia Social i Solidària poden estar més preparades per a donar resposta als

processos de licitació que publica l'Administració Local en els diferents sectors.

Aquesta guia és doncs un pas més pel **foment de la dinamització de l'ESS a través de la Contractació Pública Socialment Responsable. i la implicació de les administracions per aconseguir-ho**. L'objectiu principal de la guia, és posar a disposició de les administracions públiques del Camp de Tarragona eines i facilitat, per tal que en els propers anys s'incorporin mesures de Contractació Pública Responsable en les licitacions i contractes, tot afavorint també la participació de les organitzacions d'ESS en aquest àmbit.

Per tant, vol ser una **eina teòrica i pràctica que reculli el marc jurídic i normatiu** general, però també **que analitzi la contractació pública i ESS al Camp de Tarragona** i, per tant, es doti d'un context territorial. En aquest sentit, també hi ha una part d'anàlisi dels cercles sectorials i territorials de l'Ateneu Cooperatiu Coopcamp.

Finalment, es proposen també diferents mesures, tant pel foment de la Contractació Pública Socialment Responsable., com per garantir la contractació d'entitats de l'Economia Social i Solidària. Inclou també una proposta d'aplicació de clàusules socials, ètiques i ambientals, tant des dels criteris automàtics com des de les mesures especials d'execució.

Esperem que us sigui d'utilitat!

Metodologia

Aquesta guia ha estat desenvolupada per abordar la Contractació Pública Responsable en el context socioeconòmic del Camp de Tarragona, tot tenint en compte el marc normatiu actual.

Això implica partir de la realitat existent en matèria de Contractació Pública Responsable i recopilar dades de les administracions per a la diagnosi. Així mateix, s'han realitzat diverses **sessions de dinamització amb administracions públiques** per entendre la situació de partida i identificar les necessitats. També s'ha tingut en compte la realitat de les **organitzacions de l'Economia Social i Solidària del territori**.

El procés de redacció s'ha dut a terme per fases, per garantir la idoneïtat i utilitat de la guia per al territori.

En una primera part s'ha analitzat el context jurídic actual, per tal d'emmarcar tant l'anàlisi posterior com les mesures proposades. És un recull de la normativa existent i un seguit de recursos de consulta.

La segona part és una anàlisi del context socioeconòmic del territori i una anàlisi de la contractació pública. Aquesta darrera anàlisi s'ha fet amb dades dels contractes

adjudicats durant el 2022 al Camp de Tarragona, tant per ens locals com supralocals.

La tercera part és una anàlisi més focalitzada en els cercles territorials i sectorials d'interès per Coopcamp. Es detalla la contractació pública de Reus i Tarragona i dels sectors de l'alimentació i vulnerabilitats. En aquesta part, es posa l'èmfasi en analitzar també les adjudicacions en ESS i el pes que tenen en el conjunt de la contractació.

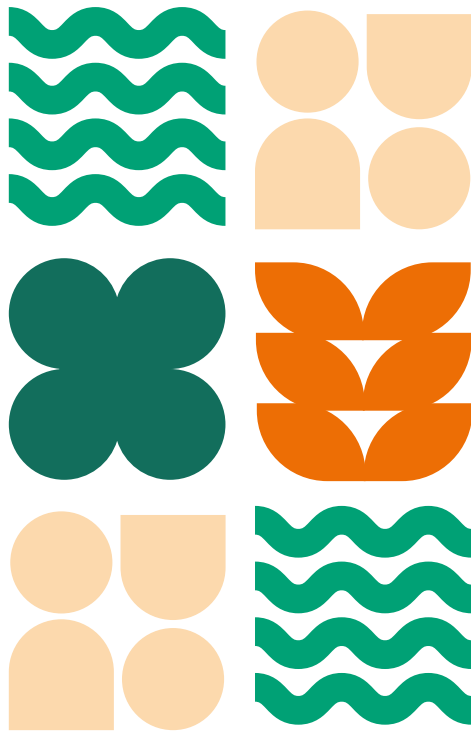
En la part quatre, i tenint en compte tot el descrit en les parts anteriors, es fa una proposta de desplegament d'accions a dur a terme al Camp de Tarragona, amb relació a la contractació per impulsar l'ESS al territori. Un cop determinat el context, les mesures s'adeqüen a la realitat territorial.

Posteriorment al treball, s'ha fet una sessió de contrast amb les administracions del territori, per tal de validar la guia i les propostes.

A l'annex, s'inclouen documents com són els models de clàusules o guies de referència és a dir, eines per a l'aplicació de les propostes.

**Context
jurídic**

1.1. Introducció

En aquesta part de la guia es pretén oferir una anàlisi de les mesures de Contractació Pública Socialment Responsable (CPSR) i del context jurídic que les envolta. La CPSR, com a estratègia rellevant per promoure la sostenibilitat i la responsabilitat social a través de la contractació pública, ha guanyat importància en els darrers temps. En aquesta secció introductòria, esbrinarem què implica la CPSR i explorarem el marc jurídic i normatiu que la fonamenta. Així, podrem entendre millor com aquest enfocament en la contractació pública s'ajusta a les normatives, tant a nivell europeu com nacional, amb una atenció especial al context de Catalunya. En les properes pàgines, aprofundirem en els detalls, les implicacions i els beneficis d'aquest enfocament en la CPSR i com es connecta amb el marc legal pertinent.

1.2. Mesures de CPSR i context jurídic

1.2.1. Què és la Contractació Pública Socialment Responsable.?

La Contractació Pública Socialment Responsable. (CPSR) és una **estratègia que busca promoure la sostenibilitat, la responsabilitat social i la transparència en el procés de contractació pública**. Es tracta d'un enfocament que es basa en la idea que els governs, i altres organitzacions públiques, poden utilitzar el seu poder de compra per fomentar pràctiques empresarials responsables, impactes socials i promoure la protecció del medi ambient.

La concepció de la CPSR com a **política transversal** requereix una visió estratègica per a la seva correcta implantació. Així, busca fomentar la sostenibilitat, la responsabilitat social i la transparència **en tot el procés de contractació pública**.

A més, la CPSR promou **la transparència en el procés de selecció dels proveïdors**, garantint que aquests siguin seleccionats de manera justa i oberta i cercant la millor relació cost-eficiència. D'aquesta manera, es prevenen situacions de corrupció i s'assegura que els fons públics es gastin de manera eficient i efectiva.

La inclusió de clàusules socials i ambientals als contractes públics implica doncs, la **responsabilització dels proveïdors** per complir normes i regulacions específiques en matèria de seguretat, salut, drets laborals i medi ambient. Això inclou, entre d'altres, l'ús de materials i pràctiques sos-

tenibles, la reducció d'emissions contaminants, la gestió eficient dels residus i l'ús de fonts d'energia renovable.

Cal tenir present que la CPSR no pot obviar els principis fonamentals de la Unió Europea en matèria de contractació, com són el principi de **proporcionalitat, concurrència, llibertat d'accés, publicitat, transparència, no discriminació i igualtat de tracte**.

La promoció de la CPSR és una tasca compartida entre els diferents actors involucrats, ja que la llei ofereix mecanismes per al seu foment, però cal també la **voluntat de les administracions** per a la seva concreció i execució.

En conclusió, la Contractació Pública Responsable és una eina clau per a promoure l'economia sostenible i justa per a tothom, i ha de ser aplicada de forma global des de la planificació fins a l'adjudicació dels contractes, amb una visió estratègica i un compromís transversal. Com veurem, des de la legislació actual, les directives europees fins a la Llei 9/2017, expressen que cal fomentar l'Economia Social i Solidària així com l'accés a les PIMES establint objectius dins el marc de contractació de les administracions. En l'article 1 la mateixa llei explicita:

“En tota contractació pública s’han d’incorporar de manera transversal i preceptiva criteris socials i mediambientals sempre que tinguin relació amb l’objecte del contracte, en la convicció que la seva inclusió proporciona una millor relació qualitat-preu en la prestació contractual, així com una major i millor eficiència en la utilització dels fons públics. També s’ha de facilitar l’accés a la contractació pública de les petites i mitjanes empreses, així com de les empreses d’economia social.”

1.2.2. Marc jurídic i normatiu

En aquest apartat analitzem específicament la legislació actual que regula la contractació pública, i específicament les seves referències a la Contractació Pública Socialment Responsable. Farem un repàs dels diferents marcs normatius i com es van desplegant objectius i mesures que la fomenten.

La lògica normativa és com una cadena que sorgeix de les directives europees. Aquestes directives defineixen el marc general i cada un dels nivells va desplegant i aterrallant els principis descrits, en forma de cascada.

Avancem de forma introductòria els principis bàsics de contractació pública que són d'obligat compliment:

- **Principi d'igualtat de tracte entre les licitadores:** Busca afavorir una competència sana i efectiva entre les empreses que participen en una licitació, assegurant que tots/es disposin de les mateixes oportunitats per formular les seves ofertes i que aquestes se sotmetin a les mateixes condicions que els seus/les seves competidors/res.
- **Principi de transparència i integritat:** Aquest principi té com a objectiu garantir la bona administració i prevenir la corrupció. Busca garantir que no hi hagi risc de favoritisme ni d'arbitrarietat per part dels poders adjudicadors respecte a determinats licitadores o ofertes.
- **Principi de concurrència:** Busca promoure la competència en els contractes públics per afavorir l'obtenció

d'ofertes adequades al mercat i, en conseqüència, òptimes per als poders adjudicadors.

- **Principi de publicitat:** Implica que tots els actes del procediment de contractació pública hagin de ser publicats mitjançant una adequada publicitat, que avui en dia és més fàcil per l'ús dels mitjans electrònics .
- **Principi d'eficiència:** busca un ús eficient dels fons destinats a la contractació pública, que implica anar més enllà del simple control de la despesa que efectivament comporti un contracte públic: cal comprar el millor, al millor preu (millor relació qualitat-preu).
- **Principi de confidencialitat:** protegeix la informació que pugui ser considerada confidencial per part de la licitadora o l'adjudicatari/a, i disposa que els poders adjudicadors/res no puguin divulgar aquesta informació.

Estratègia 2020 de l'EU

L'Estratègia 2020 de la Unió Europea va ser una iniciativa per promoure l'ocupació, la competitivitat i la sostenibilitat econòmica en la Unió Europea. En relació amb la contractació pública, l'Estratègia 2020 de la UE va incorporar una sèrie de mesures per millorar la transparència i l'eficiència en la contractació pública en l'àmbit europeu.

Entre les mesures més importants de l'Estratègia 2020 relacionades amb la contractació pública es troben les següents:

- **Millorar l'accés a la informació sobre licitacions públiques:** La UE va promoure la creació de plataformes electròniques de contractació pública per millorar l'accés a la informació sobre

licitacions públiques per part dels/de les proveïdors de serveis i productes.

- **Fomentar la innovació en la contractació pública:** La UE va incentivar la incorporació de criteris d'innovació en les licitacions públiques per promoure el desenvolupament de solucions innovadores en els diferents sectors.
- **Millorar l'eficiència en la contractació pública:** La UE va promoure la utilització de les millors pràctiques i tecnologies per millorar l'eficiència en la contractació pública i reduir els costos per a les proveïdors i els governs.
- **Promoure la contractació pública responsable:** La UE va incentivar la incorporació de criteris socials i ambientals en les licitacions públiques per promoure la contractació pública responsable i sostenible.

Directives europees

Les directives europees estableixen una sèrie de regles i normes de compliment obligat per al denominat sector públic en matèria de contractació, definides per la Unió Europea que, després es trasllada com a llei als diferents països membres. Les Directives actualment en vigor a la UE en matèria de contractació són:

- **Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu i del Consell**, de 26 de febrer de 2014, sobre contractació pública i derogació de la Directiva 2004/18/CE, que estableix un marc legal per a la contractació pública en l'àmbit europeu i estableix les normes bàsiques que han de seguir els estats membres en matèria de contractació pública.

- **Directiva 2014/23/UE del Parlament Europeu i del Consell**, de 26 de febrer de 2014, relativa a l'adjudicació de contractes de concessió, que estableix les normes bàsiques per a l'adjudicació de contractes de concessió en el marc de la contractació pública.
- **Directiva 2014/25/UE del Parlament Europeu i del Consell**, de 26 de febrer de 2014, relativa a la contractació per entitats que operen en els sectors de l'aigua, l'energia, els transports i els serveis postals, que estableix les normes bàsiques per a la contractació en aquests sectors.

Aquestes Directives estableixen les bases d'una Contractació Pública Socialment Responsable... També obliga els estats membres a prendre les mesures pertinents per a **garantir que en l'execució de contractes públics, els operadors econòmics compleixin les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral** establertes al Dret de la Unió Europea, al Dret nacional, als convenis col·lectius, a les disposicions de dret ambiental, social i laboral.

En l'article 18.2 de Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu

"2. Els Estats membres prendran les mesures pertinents per garantir que, en l'execució de contractes públics, els operadors econòmics compleixen les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral establertes al Dret de la Unió, el Dret nacional, els convenis col·lectius o per les disposicions de Dret internacional mediambiental, social i laboral numerades a l'annex X."

La Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu i del Consell, fa referència a que **"la Contractació Pública Responsable**

significa tenir en compte, en els processos de contractació, aspectes socials, ambientals i ètics, així com consideracions relatives a la **igualtat de gènere i la discapacitat**, en la mesura en què sigui pertinent, amb l'objectiu de promoure el **desenvolupament sostenible i la innovació social i ambiental"**.

Les directives europees sobre contractació pública estableixen diversos aspectes clau que s'han de tenir en compte en els processos de contractació pública. A continuació, es detallen alguns d'aquests aspectes:

- **Criteris socials, ambientals i ètics:** estableixen que els òrgans contractants han de considerar criteris socials, ambientals i ètics en els processos de contractació pública, a fi de promoure el desenvolupament sostenible i la cohesió social. Aquests criteris poden incloure, per exemple, la inclusió laboral de col·lectius vulnerables, la promoció dels drets humans o la protecció del medi ambient.
- **Transparència:** estableixen que els processos de contractació pública han de ser transparents i que s'han de garantir els principis d'objectivitat i no discriminació. Això implica que els criteris de selecció han de ser clars i objectius, i que no es pot excloure cap empresa o entitat de manera discriminatòria.
- **Contractació reservada:** es contempla la possibilitat de reservar contractes a Centres Especials de Treball i Empreses d'Inserció (DA 4a) i també a organitzacions que compleixen determinades condicions (DA 48a) que afavoreixen formes jurídiques vinculades a l'ESS.

- **Clàusules socials:** permeten l'aplicació de clàusules socials en els contractes públics, que puguin garantir el compliment de determinades condicions socials, laborals o ambientals per part de les empreses contractistes.
- **Innovació i sostenibilitat:** incentiven l'aplicació de criteris d'innovació i sostenibilitat en els processos de contractació pública, de manera que es promogui el desenvolupament de solucions més eficients i sostenibles.

Recursos

[32014L0025 - EN - EUR-Lex](#)

[32014L0024 - EN - EUR-Lex](#)

[32014L0023 - EN - EUR-Lex](#)

Marc Estatal

La **Llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic** (LCSP) és la Llei que regula les condicions i requisits per a la contractació pública a Espanya. Aquesta Llei va entrar en vigor el 9 de març de 2018 i va derogar la llei anterior (Llei 30/2007).

El principal objectiu d'aquesta llei és establir un **marc normatiu més clar, transparent i eficient** per a la contractació pública, amb l'objectiu de **promoure la competència, la innovació, la sostenibilitat i la transparència** en la contractació pública.

Trobem també dos reglaments anteriors que estan en vigor mentre no s'oposi a la nova LCSP.

- **RD 1098/2001** - Aquest és el Reglament General d'una llei anterior, però està en vigor sempre que no sigui contrari a la Llei 9/2017 i els RD posteriors. Va

experimentar una important modificació el 2015 a través del Real Decret 773/2015, del 28 d'agost.

- **RD 817/2009** - És un Reglament que va desenvolupar parcialment l'anterior Llei 30/2007, aprovat el 8 de maig del 2009.

Algunes de les aportacions més destacades de la **Llei 9/2017** en la seva aprovació són:

- **Ampliació dels criteris de valoració:** S'amplien els criteris de valoració per incloure aspectes socials, ambientals i d'innovació, així com la qualitat, el preu i la relació qualitat-preu.
- **Contractació electrònica obligatòria:** Es promou la contractació electrònica com a procediment habitual i es fa obligatòria per a determinats contractes.
- **Simplificació dels procediments:** Es promou la simplificació dels procediments de contractació per a facilitar la participació de les PIMES i altres empreses en els procediments de contractació pública.
- **Millora de la transparència:** Es promou la transparència en la contractació pública per garantir la igualtat d'oportunitats i la no discriminació entre les licitadores.

La LCSP vol donar compliment a les exigències europees i reorientar la contractació pública perquè sigui una eina per planificar i dissenyar la inversió de manera que cobreixi, al mateix temps, les necessitats que pugui tenir l'Administració i les demandes de la societat; per fer-ho la llei inclou una sèrie de mesures ambientals i socials, per al foment de la innovació i per

al foment de la petita i mitjana empresa. D'aquesta manera, deixa enrere la concepció que el preu més baix sempre és el més beneficiós per a l'Administració, per passar a valorar la contractació pública com un instrument per aconseguir un creixement intel·ligent, sostenible i innovador, amb vista a rendibilitzar la despesa per assolir objectius socials comuns.

Modificació de la Llei

El 14 de juny del 2020 **s'aprova la Llei 9/2022** de Qualitat de l'Arquitectura que modifica la Llei de Contractes del Sector Públic.

Una de les **novetats més significatives d'aquesta llei** és que modifica la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic. Aquestes modificacions s'han fet per intentar agilitzar la tramitació de determinats contractes complementaris, com ara els contractes menors de direcció d'obra. També es pretén facilitar la contractació conjunta de la redacció del projecte i la direcció de l'obra com a mesura, per garantir la coordinació i la continuïtat entre la fase de redacció i la d'execució. Així mateix, s'estableixen alguns condicionants que l'òrgan de contractació pot prendre en consideració, per estimar la complexitat dels projectes arquitectònics, d'enginyeria i d'urbanisme.

Recursos

[BOE-A-2022-9837 Ley 9/2022, de 14 de junio, de Calidad de la Arquitectura.](#)

[Normativa Estatal. Contractació Pública](#)

Marc Català

Legislació del Parlament de Catalunya

El Parlament de Catalunya ha aprovat diverses disposicions mitjançant les anomenades lleis de mesures administratives, fiscals i del sector públic (lleis anuals d'acompanyament a la llei de pressupostos) que, entre d'altres:

- Inclouen normes en matèria de contractació pública.
- Regulen aspectes socials, organitzatius, pressupostaris, de transparència, etc.
- Regulen aspectes sobre la tramitació d'emergència.

Normativa de la Generalitat de Catalunya

Engloba tot un conjunt de disposicions de la Generalitat de Catalunya que no tenen rang legal (decrets, ordres, acords del Govern) i que tracten sobre diversos aspectes organitzatius i estratègics de la contractació pública.

Per **Acord del Govern de 31 de març de 2020** es van aprovar els objectius i el contingut mínim de **l'Estratègia catalana de contractació pública** i es va encomanar a la Direcció General de Contractació Pública l'elaboració i la redacció de l'Estratègia catalana de contractació pública.

Aquesta Estratègia s'articula entorn de 4 tipus de mesures del que s'anomena contractació estratègica.

Foment de la contractació amb PIMES

- Fomentar la subcontractació sense limitacions i amb pagaments directes als/les subcontractistes per permetre l'accés de les PIMES a més contractes.

- Generalitzar la divisió en lots dels contractes i justificar adequadament si no es fa.
- Crear un Document Europeu Únic de Contractació (DEUC) per fer la declaració responsable que exigeixen als/a les empresaris/àries que participen en licitacions públiques.
- Establir criteris de solvència limitats per no condicionar l'accés a les PIMES.

Foment de mesures mediambientals

L'Estratègia 2020 de la Unió Europea i l'Agenda 2030 de les Nacions Unides promouen un creixement sostenible i una economia més verda i competitiva. El sector públic ha de contribuir a aquest objectiu mitjançant l'adquisició de productes i serveis que no afectin negativament el medi ambient. La contractació pública ha de tenir en compte qüestions com la contaminació, el canvi climàtic i les energies sostenibles per promoure un desenvolupament sostenible a nivell mundial.

Foment de mesures socials

Mitjançant la contractació pública es pot fomentar la responsabilitat social de les empreses licitadores, valorant aspectes com l'estabilitat de la plantilla, les condicions laborals, les polítiques d'igualtat de gènere, etc. A més, també pot contribuir al foment de la inserció laboral de col·lectius desfavorits, reservant contractes per a empreses que tenen per objecte la reinserció de determinats col·lectius, com els Centres Especials de Treball i les Empreses d'Inserció Laboral. A Catalunya, el Govern reserva un volum de la contractació pública a aquestes entitats.

Foment de mesures d'innovació

En la visió estratègica de la contractació pública, és important fomentar la innovació a través de la compra pública per impulsar el creixement econòmic i fer un ús més eficient dels recursos públics. La LCSP preveu diversos mecanismes per afavorir la innovació, com el procediment d'associació per a la innovació i la possibilitat de fer consultes preliminars al mercat, per conèixer les solucions que ofereix. També es permet la presentació de variants per part de les licitadores per oferir solucions innovadores, però cal definir l'objecte del contracte de manera que no només es pugui presentar una única solució.

El Govern de Catalunya va aprovar l'**Estratègia catalana de millora de la compra pública** el 2 d'agost de 2022, després que la Direcció General de Contractació Pública l'elaborés i la redactés segons els objectius i contingut mínim establerts en l'Acord de Govern de 31 de març de 2020. Aquesta Estratègia té com a finalitat **millorar la gestió dels contractes públics per garantir serveis de qualitat, amb eficiència, transparència i integritat**, i per contribuir al creixement sostenible, l'ocupació i la innovació a Catalunya. S'ha creat per complir les recomanacions de la UE i la Normativa Estatal, i per agrupar i millorar les mesures i normes en matèria de contractació pública catalana, fent-ne una eina de millora per als serveis públics i la societat catalana.

Estratègia catalana de millora de la compra pública 2023

L'Estratègia catalana de millora de la compra pública 2023 és un document que estableix les línies d'actuació que han de seguir els òrgans contractants de la Gene-

ralitat de Catalunya en els processos de contractació pública, amb l'objectiu de promoure la Contractació Pública Socialment Responsable, sostenible i innovadora.

L'Estratègia catalana de millora de la compra pública respon doncs a la necessitat de complir amb les recomanacions de la Unió Europea, desenvolupar el que estableix la normativa bàsica de l'Estat i agrupar, dotar de coherència i millorar les diferents mesures i normes en matèria de contractació pública catalana, i promoure'n de noves, per tal d'assolir una contractació pública moderna, eficient, ètica i transparent, socialment responsable, i una eina de millora de la societat i dels serveis públics de Catalunya.

Els eixos d'actuació i objectius estratègics d'aquest pla són els següents:

Eix 1. Una contractació pública àgil i eficaç.

La contractació pública és un instrument utilitzat per l'Administració per a proveir béns i serveis a la ciutadania i per aconseguir objectius d'interès públic. Per ser eficaç, aquesta eina ha de ser àgil en la tramitació, coordinar les necessitats de compra i avaluar l'execució del contracte. A més, per aconseguir una compra pública eficaç, és essencial que els/les compradors/res públics/ques, i la resta de l'organització implicada en la gestió i execució del contracte, tinguin bones habilitats de compra.

Eix 2. Una compra pública eficient de béns i serveis de qualitat.

La compra pública ha de satisfer les necessitats de la ciutadania i estar basada en l'interès públic per garantir la màxima

qualitat dels serveis públics. Per aconseguir això, una contractació pública eficient ha de permetre la millor compra possible en termes de necessitat, costos i resultats, sense comprometre la qualitat ni el rigor jurídic. Cal seleccionar les millors empreses i ofertes de productes, béns i serveis que siguin punters al mercat i fomentar noves formes de prestació. És important avaluar les proposicions amb indicadors d'eficiència i considerar tot l'espectre de costos. El seguiment del contracte és essencial per garantir la qualitat i l'assoliment dels resultats esperats.

Eix 3. Utilitzar la contractació per fer polítiques públiques.

La contractació pública a les administracions catalanes té un gran volum econòmic i una finalitat pública important, per la qual cosa l'ús estratègic de la contractació és essencial per a la millora del medi ambient, les condicions socials i laborals, la inclusió social i la participació de les PIMEs i entitats de l'Economia Social i Solidària. A més, en el context de la pandèmia COVID-19 i els fons europeus NextGenerationEU, la contractació pública esdevé un instrument estratègic per a la reactivació de l'economia i la preservació del teixit productiu, les PIMEs, els/les autònoms/mes, les entitats de l'Economia Social i Solidària i l'ocupació.

Eix 4. Contractar amb integritat i transparència.

La contractació pública és una activitat de les organitzacions públiques amb risc de corrupció i conflictes d'interès. Per prevenir aquesta situació, és necessari fomentar una contractació transparent i sensibilitzar als servidors públics i empreses en els riscos de corrupció. Cal estar alerta als

indicis de corrupció, fomentar la concurrència i fer un control estricte de la tramitació dels contractes i el compliment efectiu dels mateixos.

Eix 5. Una compra pública amb dimensió territorial.

A Catalunya, la compra pública i la prestació de serveis varien entre els 947 municipis i la Generalitat de Catalunya, ja que tenen necessitats diferents i recursos diversos. El volum de contractació dels ens locals representa el 61 % en nombre i el 66 % en import de la contractació pública de Catalunya. Això significa que la tipologia de contractes dels ens locals és sovint diferent de la de l'Administració de la Generalitat i el seu sector públic. A més, els ens locals acostumen a tenir menys recursos materials i personals, i molts contractes d'import inferior al llindar del contracte harmonitzat. Per això, una estratègia nacional de compra pública ha de tenir en compte les especificitats de les administracions locals i la seva participació en la seva gestió i assessorament, a través de les seves entitats representatives, com la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis i Comarques.

En resum, l'Estratègia catalana de millora de la compra pública 2023 estableix una sèrie de línies d'actuació per a promoure la Contractació Pública Socialment Responsable, sostenible i innovadora, amb l'objectiu de millorar la gestió de la contractació pública i contribuir al desenvolupament sostenible i la cohesió social a Catalunya.

Recursos

[Normativa de Catalunya. Contractació pública](#)

[Guia PIMES Contractació](#)

[Pla d'acció de compra pública verda de Catalunya 2022-2025](#)

[Innovació. Contractació pública](#)

[Aspectes socials. Contractació pública](#)

[Contractació pública social | Ajuntament de Barcelona](#)

[Contractació Pública Gencat.cat](#)

[Estratègia catalana de millora de la compra pública](#)

Pla de Recuperació, Transformació,

Resiliència Econòmica (PERTE)

El Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència Econòmica (PERTE) és un pla impulsat pel Govern espanyol per a accelerar la recuperació econòmica després dels efectes negatius de la pandèmia de la COVID-19.

El PERTE té com a objectiu principal impulsar l'economia a través de la inversió pública en projectes que promoguin la transició cap a una economia més sostenible i digital. El pla compta amb una dotació econòmica de 140.000 milions d'euros, finançats en gran part pel fons europeu NextGenerationEU.

El pla se centra en quatre eixos principals: **la transició ecològica, la transformació digital, la cohesió social i territorial i la igualtat de gènere**. A través d'aquests eixos, es finançaran projectes en àrees com l'energia renovable, la digitalització de l'economia, la modernització del sistema sanitari, l'educació i la formació, entre d'altres.

L'objectiu del PERTE és, per tant, impulsar la recuperació econòmica d'Espanya i establir les bases per a una economia més sostenible, digital i resiliència en el futur.

Aquest pla és desenvolupat en dos RD:

- Reial Decret Llei 36/2020, de 30 de desembre, pel qual s'aproven mesures urgents per a la modernització de l'Administració Pública i per a l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.
- Decret Llei 5/2021, de 2 de febrer, pel qual s'aproven mesures urgents per a la implementació i la gestió dels fons procedents del Mecanisme de Recu-

peració i Resiliència i del fons REACT-EU per a l'Administració de la Generalitat i el seu sector públic.

Les mesures recollides en el Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència Econòmica i en el Decret Llei 5/2021, de 2 de febrer, ofereixen una oportunitat per a la modernització de l'Administració Pública i per a la promoció d'una economia més justa, solidària i sostenible.

En aquest sentit, hi ha diverses mesures que es poden adoptar per promoure una Contractació Pública Socialment Responsable i d'Economia Social i Solidària. En primer lloc, es pot **canviar el criteri d'oferta econòmicament més avantatjosa per una millor relació qualitat-preu**, de manera que es prioritzi la qualitat dels productes o serveis licitats i no només el preu. Això pot ajudar a afavorir les empreses que ofereixen productes o serveis de més qualitat i que són més sostenibles i socialment responsables i, per tant, a l'ESS.

En segon lloc, promou la **consulta preliminar al mercat** per conèixer millor les necessitats i possibilitats de les proveïdores i afavorir la concurrència i la participació de PIMEs i *start-ups*. Això pot estimular la innovació i la creativitat i ajudar les empreses emergents a entrar en el mercat.

En tercer lloc, fomenta l'**estructuració per lots**, perquè es limiti la licitació o l'adjudicació pel que fa al nombre de lots i es promogui l'accés de les PIMEs.

En quart lloc, és rellevant **aplicar criteris socials, mediambientals i laborals**, de manera que es pugui promoure una economia més sostenible, justa i solidària. Això inclou la incorporació transversal de criteris de digitalització i innovació i de responsabilitat social corporativa.

En cinquè lloc, és important facilitar **l'accés a les PIMEs i a les empreses d'economia social**, així com a les empreses emergents. Això pot ajudar a promoure una economia més diversa i inclusiva.

Finalment, és rellevant tenir en compte el valor que puguin aportar les empreses en coneixement i prioritzar els criteris de valoració avaluable mitjançant fórmules.

Recursos

[Reial Decret-Llei 36/2020, de 30 de desembre, pel qual s'aproven mesures urgents per a la modernització de l'Administració Pública i per a l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència](#)

[Decret Llei 5/2021, de 2 de febrer, pel qual s'aproven mesures urgents per a la implementació i la gestió dels fons procedents del Mecanisme de Recuperació i Resiliència i del fons REACT-EU per a l'Administració de la Generalitat i el seu sector públic.](#)

1.3. Conclusions

Una vegada situat el context jurídic com una piràmide, que va des de les directives europees fins a la Llei Estatal de LCSP i l'Estratègia del Govern català, podem concloure que es poden desplegar diverses mesures de contractació i compra pública per impulsar i dinamitzar l'Economia Social i Solidària del territori. Cal destacar que la Contractació Pública Socialment Responsable ha de ser una aposta transversal en tot el cicle de contractació, i que requereix voluntat política per part de les institucions del Camp de Tarragona.

Per aconseguir-ho, és necessari que l'Administració estigui disposada a desplegar la Contractació Pública Socialment Responsable, aplicant tot el que la Llei permet, que és molt, tal com hem exposat, i prenent consciència de la seva importància. Una eina útil per a aquest desplegament estratègic pot ser la [Guia de Contractació Pública Socialment Responsable. i Innovació de la Diputació de Tarragona.](#)

La Taula de la Contractació Pública Socialment Responsable pot tenir un paper important en aquest desplegament a través d'iniciatives com aquesta guia i en la socialització i aplicació de totes les propostes que afavoreixen la CPSR i que estan previstes en les diferents lleis.

A més, cal que les empreses de l'Economia Social i Solidària estiguin disposades a licitar i tinguin les condicions òptimes per fer-ho. En el marc territorial del Camp de Tarragona, trobem un conjunt d'empreses d'aquest tipus, dinamitzades per l'Ateneu Cooperatiu Coopcamp i recollides en el Catàleg de l'ESS, que poden accedir a la contractació pública per cobrir les diferents necessitats de les administracions del territori.

El context jurídic actual, com hem vist, és una constel·lació d'estratègies, normes, directives i lleis que, com a fil conductor, cerquen una millora de la contractació pública. El paper en aquest context de les administracions locals és fonamental, ja que suposen a Catalunya el 61 % del volum total de contractes. En aquest sentit, l'eix 5 de l'Estratègia catalana ja estableix la necessitat de tenir en compte les especificitats de les administracions locals, així com del seu territori. La concurrència de les empreses de l'Economia Social i Solidària en els processos de contractació, mitjançant l'aplicació de determinades clàusules, pot contribuir de manera significativa a fer una compra pública més responsable, amb valors de proximitat, solidaritat i un impacte més just social i mediambiental.

Així, en els següents apartats, per poder desenvolupar propostes adaptades a les administracions i el territori del Camp de Tarragona, analitzarem la situació socioeconòmica del Camp de Tarragona per veure quina tipologia d'empreses conformen el teixit econòmic i en quins sectors predominen. També analitzarem com i de quina manera l'Administració Pública del Camp de Tarragona ha adjudicat durant el 2022, per tal de proposar mesures encaminades a promoure la contractació pública responsable.

1.4. Altres recursos

[Normativa. Contractació pública](#)

[EAPC Wiki - 1. Introducció a la contractació pública](#)

[Codi de contractació pública a Catalunya](#)

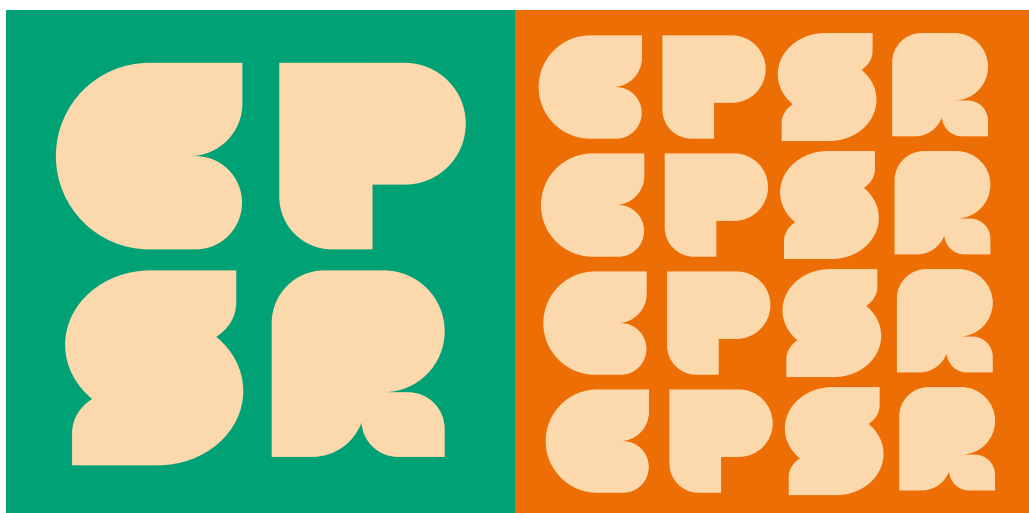
[Codi de contractació pública a Catalunya](#)

[Acords del Govern](#)

**Context socioeconòmic,
Economia Social i
contractació pública al
Camp de Tarragona**

2.1. Introducció

En aquest apartat de la guia, analitzem el context socioeconòmic del Camp de Tarragona, l'Economia Social i Solidària (ESS) existent al territori i la contractació pública i com s'entrellacen ambdues. L'objectiu és poder desenvolupar propostes, adequades a la realitat del territori per tal que la contractació pugui dinamitzar i impulsar l'Economia Social i Solidària existent.

L'anàlisi centrada en el Camp de Tarragona inclou les comarques de Conca de Barberà, el Priorat, l'Alt Camp, el Baix Camp i el Tarragonès.

En l'apartat de context socioeconòmic ens centrem en l'anàlisi d'allò rellevant i que ens aporta informació per poder fer propostes en l'àmbit de la contractació pública. En aquesta anàlisi més general, ens centrem en l'estructura administrativa (comarques i municipis), en les dades de població i algunes dades econòmiques (ocupació, atur...) i de sectors.

Abordem la realitat del territori amb relació a l'Economia Social i Solidària, i ho hem fet des de dues fonts. D'una banda, les

dades de l'IDESCAT que provenen dels respectius registres per forma jurídica, però també des del coneixement que l'Ateneu cooperatiu Coopcamp té de la realitat i, per tant, de la radiografia feta en el marc del Catàleg d'entitats d'ESS.

En l'apartat de contractació pública, analitzem en profunditat totes les adjudicacions de l'any 2022 en les comarques citades més amunt. Ho fem des de les licitacions que han fet els ens locals, és a dir els ajuntaments, però també dels supralocals, com són els consells comarcals i la Diputació de Tarragona.

Per últim, analitzem dins aquestes adjudicacions, les que han estat a organitzacions de l'ESS per veure quina és la realitat de la contractació pública vinculada a l'ESS.

Això ens ha de permetre fer propostes encarades i fonamentades per a les administracions del territori.

2.2. Context socioeconòmic del Camp de Tarragona

El Camp de Tarragona el conformen les comarques de Conca de Barberà, el Priorat, l'Alt Camp, el Baix Camp i el Tarragonès. Aquestes comarques comprenen un total de 118 municipis i 535.907 habitants.

Tot i que les comarques tenen un nombre semblant de municipis, entre 22 i 28, les diferències poblacionals són grans. Tenim que el Tarragonès i el Baix Camp, tenen 263.000 i 197.000 habitants, en contrast amb el Priorat que en té només 9.238.

Aquest fet determina la despesa pública per a les diferents comarques i municipis.

Taula 1: Nombre de municipis i població 2022

Comarca	Capital de comarca	Províncies a les quals pertanyen els municipis	Nombre de municipis	Població
Alt Camp	Valls	Tarragona	23	45.540
Baix Camp	Reus	Tarragona	28	197.525
Conca de Barberà	Montblanc	Tarragona	22	20.176
Tarragonès	Tarragona	Tarragona	22	263.428
Priorat	Falset	Tarragona	23	9.238
Camp de Tarragona			118	535.907

Font: Idescat

2.2.1. Dades de població

Pel que fa a la distribució per mida de municipi podem veure que fins a 12.557 persones viuen en municipis de menys de 500 habitants i gairebé 50.000 viuen en municipis d'entre 2.001 i 5.000 habitants. Destaca que el Priorat no hi ha cap municipi de més de 5.000 habitants i només al Baix Camp i el Tarragonès tenen municipis de més de 50.000 habitants.

Taula 2: Població empadronada. Per grandària del municipi.

Comarca	Fins a 500 habitants	De 501 a 2.000 habitants	De 2.001 a 5.000 habitants	De 5.001 a 10.000 habitants	De 10.001 a 50.000 habitants	Més de 50.000 habitants	Total
Alt Camp	.977	10.206	2.340	5.290	24.727	0	45.540
Baix Camp	812	11.604	10.425	19.167	48.776	106.741	197.525
Conca de Barberà	3.223	3.090	6.453	7.410	0	0	20.176
Tarragonès	648	5.988	27.186	25.758	68.965	134.883	263.428
Priorat	4.927	1.571	2.740	0	0	0	9.238
Camp de Tarragona	12.587	32.459	49.144	57.625	142.468	241.624	535.907

Font: Idescat

2.2.2. Dades econòmiques i de sectors

Producte Interior Brut (PIB)

Pel que fa a en Producte Interior Brut del 2022 per comarques en milions d'euros, podem veure que el Tarragonès destaca amb gairebé el doble que la segona comarca, que és el Baix Camp. La Conca de Barberà i el Priorat tenen un PIB molt inferior.

Taula 3: Producte Interior Brut

Comarca	PIB (milions d'euros)
Alt Camp	1.455,20
Baix Camp	4.131,60
Conca de Barberà	520,60
Tarragonès	7.506,00
Priorat	164,90
Camp de Tarragona	13.778,00

Font: Idescat

Població ocupada i afiliació

Pel que fa a la població ocupada classificada per situació professional de les comarques del Camp de Tarragona, destaquen els assalariats eventuais amb gairebé 35.000, seguit dels empresaris que estan per sobre dels assalariats fixos. Això denota certa precarietat del mercat laboral.

Taula 4: Població ocupada per situació professional

Comarca	Nombre d'empresaris amb personal	Nombre d'empresaris sense personal	Membres de cooperatives	Assalariats fixos	Assalariats eventuais	Ajudes familiars
Alt Camp	1.445	1.623	ND*	12.346	2.903	82
Baix Camp	5.731	6.293	174	48.571	12.354	314
Conca de Barberà	676	1.232	39	5.032	1.235	116
Tarragonès	6.008	7.365	261	65.346	17.712	375
Priorat	375	746	35	2.065	693	-
Camp de Tarragona	14.237	17.259	550	133.360	34.897	897

Font: Idescat * No Disponible

En l'anàlisi d'afiliació a la Seguretat Social per sectors, podem observar que gairebé, 144.000 estan al sector serveis, seguit del sector industrial amb 33.500 persones afiliades. El segueixen les persones que estan a la construcció amb gairebé 12.000 i, a molta distància, els que estan a l'agricultura amb 670 persones.. Per comarques, a l'Alt Camp predominen els serveis seguits per la indústria, igual que el Baix Camp, però amb molta més afiliació. A la Conca de Barberà a diferència de la resta, té major afiliació la indústria, seguida dels serveis. El Tarragonès s'emporta el 65 % dels afiliats al sector de serveis de tot el Camp de Tarragona.

Taula 5: Afiliacions al règim general de la Seguretat Social per sectors, 2022

Comarca	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total
Alt Camp	95	6.020	675	9.185	15.975
Baix Camp	380	8.930	3.995	37.730	51.040
Conca de Barberà	55	3.700	320	2.355	6.430
Tarragonès	80	14.315	6.795	93.745	114.935
Priorat	55	535	50	905	1.545
Camp de Tarragona	670	33.500	11.840	143.920	189.925

Font: Idescat

Contractes registrats

La taula proporciona dades sobre els contractes de treball registrats per modalitat (indefinitos o temporals) a les diferents comarques durant l'any 2022. En el Camp de Tarragona, es van registrar un total de 202.475 contractes de treball. D'aquests, 87.526 contractes van ser de tipus indefinit i 114.949 van ser temporals.

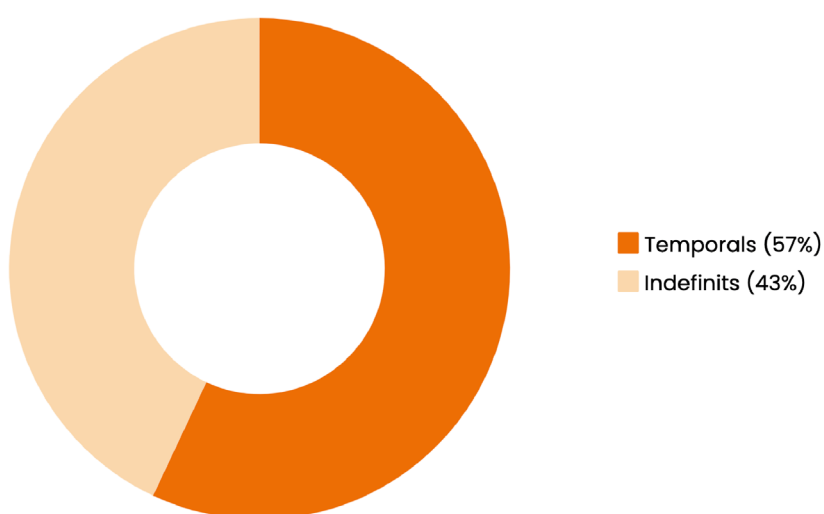
Com veiem al gràfic 1, es interessant destacar que, en general, el nombre de contractes temporals és superior al nombre de contractes indefinits a totes les regions.

Taula 6: Contractes de treball registrats. Per modalitat.2022

Comarca	Indefinitos	Temporals	Total
Alt Camp	6.274	13.458	19.732
Baix Camp	25.246	33.442	58.688
Conca de Barberà	3.769	3.001	6.770
Tarragonès	51.003	63.616	114.619
Priorat	1.234	1.432	2.666
Camp de Tarragona	87.526	114.949	202.475

Font: Idescat

Gràfic 1: Contractes de treball registrats

Atur

Les dades d'atur registrades mostren un total de 27.159 persones aturades al Camp de Tarragona. En totes les comarques, l'atur entre les dones és superior al dels homes.

Taula 7: Atur registrat per sexe. 2022

Comarca	Homes	Dones	Total
Alt Camp	1.049,40	1.377,20	2.426,60
Baix Camp	4.302,30	6.248,60	10.550,90
Conca de Barberà	336,30	414,70	750,90
Tarragonès	5.430,80	7.672,30	13.103,00
Priorat	142,90	185,20	328,20
Camp de Tarragona	11.261,70	15.897,90	27.159,60

Font: Idescat

Si comparem les taxes d'atur registrades entre les diferents comarques, podem observar les següents diferències: la comarca amb la taxa d'atur més alta és el Baix Camp, amb un 11,43 %. Això indica que té una proporció relativament alta de persones registrades com a aturades en comparació a les altres comarques. La Conca de Barberà té la taxa d'atur més baixa amb un 7,43 %. L'Alt Camp i el Tarragonès tenen taxes d'atur similars, amb el 10,93 % i l'11,01 % respectivament. El Priorat té una taxa d'atur registrada del 7,88 %, que es troba a prop de la mitjana de totes les dades de la taula.

Aquestes diferències poden reflectir les particularitats econòmiques i laborals de cada comarca.

Taula 8: Taxa d'atur a novembre 2022

Comarca	Taxa d'atur registral novembre 22
Alt Camp	10,93 %
Baix Camp	11,43 %
Conca de Barberà	7,43 %
Tarragonès	11,01 %
Priorat	7,88 %

Font: Idescat

2.3. L'Economia Social i Solidària en el territori

Conèixer l'Economia Social i Solidària en el Camp de Tarragona, la tipologia de forma jurídica de les empreses i entitats i en quins sectors tenen presència, ens ajudarà a determinar quin és mercat i, per tant, la potencial licitadora que hi trobarem. Si el desplegament de la Compra Pública Responsable ha de servir com a dinamització del mercat social i ha d'impulsar l'ESS del territori, cal tenir una fotografia de les entitats que hi tenen presència.

A continuació presentem les dades de l'ESS per forma jurídica del territori, és a dir, fundacions, associacions i cooperatives. Anàlitzem també la presència de les Empreses d'inserció (EI) i els Centres Especials de Treball (CETs).

En una part més qualitativa, veiem algunes dades recollides d'organitzacions de l'ESS per l'Ateneu Coopcamp.

2.3.1. Fundacions

La taula 9 proporciona informació sobre el nombre de fundacions segons el tipus d'activitat en diverses comarques del Camp de Tarragona durant l'any 2022.

En l'àmbit assistencial, l'Alt Camp compta amb 3 fundacions, el Baix Camp amb 13, la Conca de Barberà amb 2 i el Tarragonès amb 27. El Priorat no té cap fundació amb activitats assistencials. En conjunt, al

Camp de Tarragona hi ha 45 fundacions amb aquesta finalitat.

Pel que fa a les activitats culturals, l'Alt Camp registra 7 fundacions, el Baix Camp 36, la Conca de Barberà 5, i el Tarragonès 29. El Priorat compta amb 2 fundacions en aquest àmbit. El Camp de Tarragona té un total de 79 fundacions amb activitats culturals.

Quant a les activitats docents, el Baix Camp té 2 fundacions, mentre que l'Alt Camp, la Conca de Barberà i el Tarragonès s'han registrat 0. Al Priorat hi ha una única fundació amb aquesta finalitat. En total, al Camp de Tarragona hi ha 5 fundacions amb activitats docents.

Finalment, en l'àmbit científic, el Baix Camp té 1 fundació, el Tarragonès n'acumula 3, i el Camp de Tarragona en té 4. Les altres comarques (Alt Camp, Conca de Barberà i Priorat) no tenen cap fundació amb activitats científiques.

Taula 9: Fundacions per tipus d'activitat 2022

Comarca	Assistencials	Culturals	Docents	Científiques	Total
Alt Camp	3	7	0	0	10
Baix Camp	13	36	2	1	52
Conca de Barberà	2	5	0	0	7
Tarragonès	27	29	2	3	61
Priorat	0	2	1	0	3
Camp de Tarragona	45	79	5	4	133

Font: Idescat

2.3.2. Associacions

La taula proporciona informació sobre el nombre d'associacions segons el tipus d'activitat en el Camp de Tarragona durant l'any 2022. Tenim un total de 5.506 associacions.

En l'àmbit de l'assistència social, al Camp de Tarragona hi ha 153 associacions i trobem un total de 2.988 associacions culturals. Les associacions culturals són més de la meitat del total.

A tot el Camp de Tarragona, trobem 486 associacions d'ensenyament i investigació, 852 associacions de drets, 426 associacions dedicades a l'àmbit espai i 76 associacions de salut.

El nombre més gran d'associacions es concentren en les comarques amb més població.

Taula 10: Associacions per tipus d'activitat 2022

Comarca	Assistència social	Cultura	Ensenyament i investigació	Drets	Sectors	Espai	Salut	Altres	Total
Alt Camp	6	256	47	86	55	69	7	1	527
Baix Camp	51	1.003	155	265	182	143	27	2	1.828
Conca de Barberà	4	226	30	51	25	39	6	4	385
Tarragonès	89	1.342	226	421	239	159	34	3	2.513
Priorat	3	161	28	29	14	16	2	0	253
Camp de Tarragona	153	2.988	486	852	515	426	76	10	5.506

Font: Idescat

2.3.3. Cooperatives

La taula proporcionada mostra la quantitat de diferents tipus de cooperatives per comarca a tot el Camp de Tarragona amb dades de l'any 2021.

En la suma global de les comarques del Camp de Tarragona tenim un total de 271 cooperatives. D'aquestes, 164 són cooperatives de treball associat, que són les més nombroses, amb 65 a la comarca del Tarragonès, seguit del Baix Camp, amb 58.

Per tipologia, les agràries són les segones amb més presència, amb un total de 78 en tot el Camp de Tarragona i les segueixen 10 cooperatives de consum, 4 cooperatives d'ensenyament, 4 cooperatives d'habitatge, 2 cooperatives integrals, 7 cooperatives de segon grau i 2 cooperatives de serveis.

Taula II: Cooperatives fins a l'any 2021 segons tipus de cooperativa

Comarca	Agràries	Consum	Enseny.	Habitatge	Integral	Segon grau	Serveis	Treball associat	Total
Alt Camp	16	1	1	2	1	0	0	25	46
Baix Camp	20	3	2	1	0	5	0	59	90
Conca de Barberà	6	1	0	0	0	0	1	6	14
Priorat	17	1	0	0	0	2	0	9	29
Tarragonès	19	4	1	1	1	0	1	65	92
Camp de Tarragona	78	10	4	4	2	7	2	164	271

Font: Idescat

Nota 1: S'han obviat de la taula, les tipologies que no tenien cap cooperativa en cap comarca (Crèdit, Federacions, Grups cooperatius, marítimes, sanitàries, i d'assegurances).

Nota 2: S'han usat les darreres dades disponibles

2.3.4. Empreses d'Inserció i Centres Especials de Treball

Les dades de la taula ens mostren la presència d'Empreses d'Inserció (EI) i Centres Especials de Treball (CET) a les diferents comarques del Camp de Tarragona. En global, trobem al Camp de Tarragona, 11 CETs i 4 EIs, reflectint una presència important d'aquestes empreses especialitzades en la regió. A la comarca del Tarragonès, s'observen 3 CETs i 4 EIs registrades. Aquesta comarca és l'única que té presència d'Empreses d'Inserció. Els CETs estan més repartits. Destaca el Baix Camp, que és la comarca amb major nombre de CETs amb 4.

Taula 12: Empreses d'Inserció i Centres Especials de Treball

Comarca	CETS	Empreses d'inserció
Alt Camp	2	0
Baix Camp	4	0
Conca de Barberà	1	0
Tarragonès	3	4
Priorat	1	0
Camp de Tarragona	11	4

Font: Idescat

2.3.5. Detall de l'Economia Social o Solidària vinculada a Coopcamp

Per tal de tenir una fotografia de l'ESS al Camp Tarragona, que vagi més enllà de les dades registrals, en aquest apartat analitzem les dades de les organitzacions vinculades a l'Ateneu Coopcamp i que, per tant, no estan tan vinculades a la forma jurídica, sinó a les pràctiques i valors de l'ESS. Partim de 46 organitzacions i analitzem la forma jurídica, la mida i el volum de facturació i els sectors en els quals desenvolupen la seva activitat. Aquestes dades ens aporten sobretot informació més qualitativa.

Forma jurídica

De les 46 organitzacions podem veure que un 76 % són cooperatives, un 19,5 % són associacions i fundacions i només un 4 % són Societats Limitades. En aquest cas predominen clarament les formes establertes per llei com a ESS.

Taula 13: Forma jurídica

Forma jurídica	Nombre	Percentatge
SL	2	4,35 %
Associacions i fundacions	9	19,57 %
Cooperativa	35	76,09 %
Total	46	100 %

Font: Elaboració pròpia

Distribució territorial

Si analitzem a quina comarca tenen la seu social les organitzacions, podem veure que el Tarragonès aglutina una mica més del 30 % que, a més també és la comarca més poblada, seguit de l'Alt Camp i la Conca de Barberà.

Taula 14: Distribució territorial de la seu social de les organitzacions

Comarca Seu social	Nombre	Percentatge
Alt Camp	10	21,74 %
Baix Camp	7	15,22 %
Baix Penedès	2	4,35 %
Conca de Barberà	9	19,57 %
Priorat	3	6,52 %
Tarragonès	14	30,43 %
Altres	1	2,17 %
Total	46	100 %

Font: Idescat

Nombre de socis/sòcies

Si mirem el nombre de socis/sòcies que conformen les organitzacions, podem observar que majoritàriament se situen en entre 1 i 5 socis/sòcies. Cal dir, que segurament es contempen dues tipologies de socis/sòcies: el de les cooperatives que són socis/sòcies treballadors/res i els de les associacions.

Taula 15: Nombre de sòcis/sòcies

Nombre de persones sòcies	Nombre	Percentatge
0	4	8,70 %
Entre 1 i 5 persones sòcies	30	65,22 %
Entre 6 i 10 persones sòcies	3	6,52 %
Entre 11 i 25 persones sòcies	0	0,00 %
Entre 25 i 100 persones sòcies	4	8,70 %
Més de 100 persones sòcies	5	10,87 %
Total	46	100 %

Font: Idescat

Nombre de treballadors/res

Si analitzem el nombre de treballadors/res, sense comptar les sòcies treballadors/res, majoritàriament les organitzacions de l'ESS són petites empreses d'entre 0 i 10 treballadors/res. En el cas de les entitats que no tenen cap treballador/a, s'hi inclouen les associacions.

Taula 16: Nombre de treballadors/res sense comptar els/les socis/sòcies treballadors/res

Nombre de treballador/res	Nombre	Percentatge
1. De 0 a 10	37	80,43 %
2. D'11 a 20	3	6,52 %
3. De 21 a 49	2	4,35 %
4. De 50 a 99	0	0,00 %
5. De 100 a 199	2	4,35 %
6 De 200 a 499	2	4,35 %
7. De 500 o més	0	0,00 %
Total	46	100 %

Font: Idescat

Volum anual de facturació

El volum de facturació de les organitzacions analitzades es concentra bàsicament en el primer tram, de 0 a 150.000 € amb més del 70 %, seguit del tram de 150.000 a 350.000 € que agrupa el 17 %. Només un 6 % facturen més d'un milió d'euros

Taula 17: Volum anual de facturació

Volum de facturació anual	Nombre	Percentatge
0-150.000 €	33	71,74 %
151.000 €- 350.000 €	8	17,39 %
351.000 €- 500.000 €	1	2,17 %
501.000 € - 1.000.000 €	0	0,00 %
més 1.000.000 €	3	6,52 %
NC ⁴	1	2,17 %
Total	46	100 %

Font: Idescat

Sectors d'activitat

Pel que fa als sectors d'activitat, veiem que queda bastant repartit. En aquest cas, les entitats s'han adscrit a més d'un sector. Destaquen el sector de l'alimentació, el de cultura i oci i el d'educació i recerca.

Taula 18: Principals sectors

Sectors	Nombre	Percentatge
Assessoria i serveis jurídics	3	5,88 %
Alimentació	8	15,69 %
Comerç	4	7,84 %
Consultoria i desenvolupament local	3	5,88 %
Cultura i oci	8	15,69 %
Comunicació i tecnologia	2	3,92 %
Cures i serveis a les persones	5	9,80 %
Educació, recerca i divulgació	7	13,73 %
Habitatge i gestió de l'entorn	4	7,84 %
Logística i distribució	3	5,88 %
Restauració, hostaleria i turisme	4	7,84 %
Total	51	100 %

Font: Elaboració pròpia

2.4. La contractació pública al Camp de Tarragona

En aquest apartat analitzem la contractació realitzada al Camp de Tarragona, en termes d'adjudicacions dutes a terme durant el 2022 pels ens locals i també per consells comarcals i la Diputació. Desgranem aquestes dades per obtenir una radiografia general de la contractació, en termes de volum, tipologia de contractes, procediments, rati de concurrència i formes jurídiques.

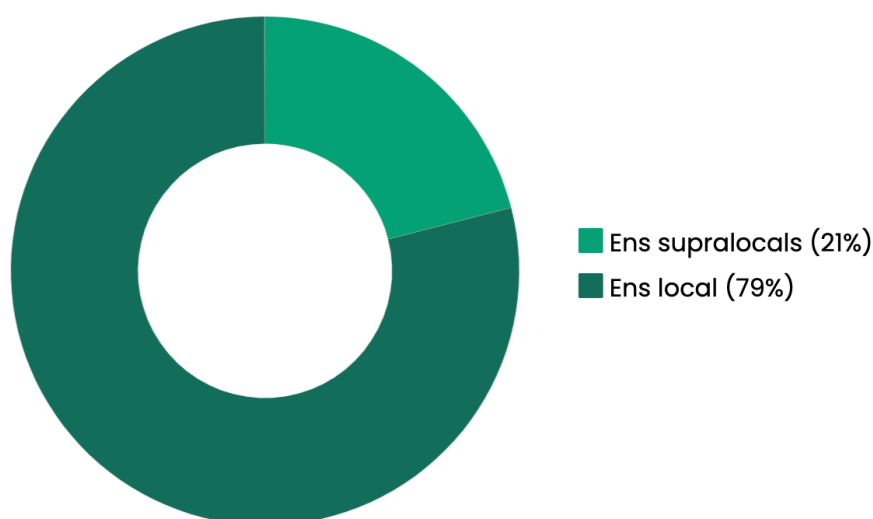
2.4.1. Les dades

Per tal d'analitzar les dades sobre contractació pública al Camp de Tarragona, partirem de les dades publicades al portal de transparència¹ de tots els ajuntaments del Camp de Tarragona (118), i dels 4 consells comarcals i la Diputació de Tarragona. S'analitzen les dades publicades a la plataforma de contractes adjudicats i/o formalitzats el 2022. En aquest cas són dades de 76 municipis i algunes entitats municipals. En el cas dels ajuntaments tenim un total **de 1.662 licitacions i en el cas de consells comarcals i en el de la diputació, 1.090 licitacions**. En total doncs analitzarem un total de 2681 licitacions per tal de fer una anàlisi de la contractació del Camp de Tarragona.

2.4.2. Volum d'adjudicació

Si analitzem el volum econòmic global de les adjudicacions, veiem que els ajuntaments i ens locals, han adjudicat un total de 137.008.994,25 € i pel que fa a les entitats supralocals el volum puja a 37.155.150,26 €. Per tant, del total d'adjudicacions al Camp de Tarragona, el 79 % està licitat per ens locals i només un 21 % pels supralocals. Això pot ser degut sobretot a què els ajuntaments tenen pressupost propi i els consells comarcals estan finançats per les diputacions i la Generalitat de Catalunya. En el cas de la Diputació de Tarragona, pel 2022 el pressupost global era² de 187.400.000 €

Gràfic 2: Percentatge d'adjudicacions per tipus d'ens

Font: Elaboració pròpia

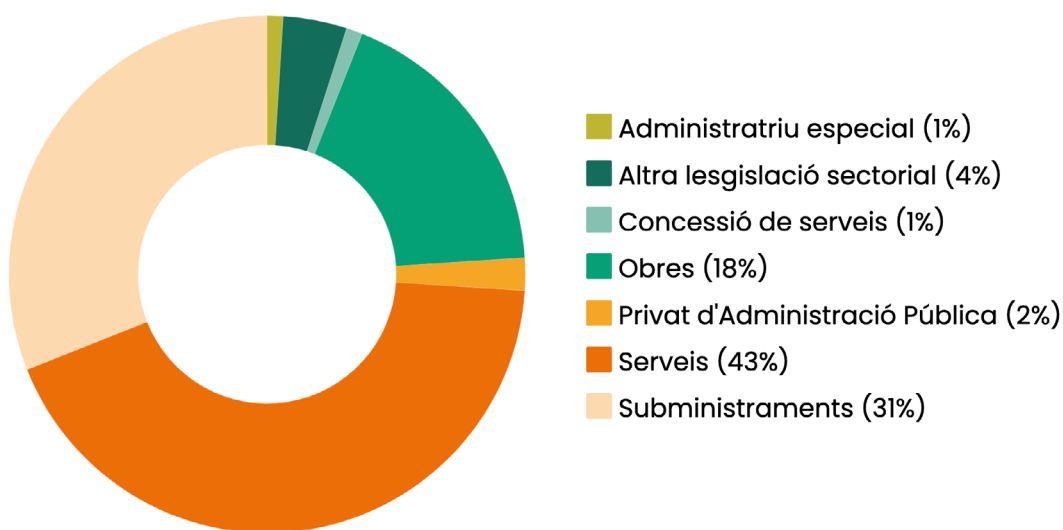
1 [Referència dades](#)

2 [Diputació de Tarragona, pressupost 2022](#)

2.4.3. Tipus de contracte

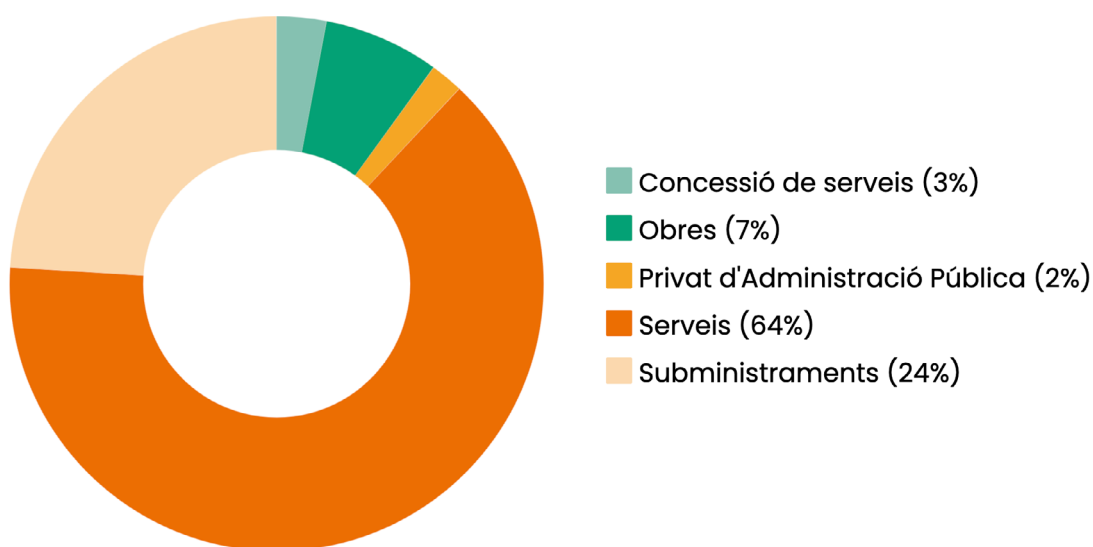
En relació al tipus de contracte adjudicat, podem veure que, tant als ens locals com a les entitats supralocals, el nombre més gran de contractes és el de serveis (43 % i 64 %), seguit del de subministraments (31 % i 24 %), i el d'obres (18 % i 7 %).

Gràfic 3: Percentatge per tipus de contracte (ens locals)

Font: Elaboració pròpia

Gràfic 4: Percentatge per tipus de contracte (ens supralocals)

Font: Elaboració pròpia

Si analitzem els imports per tipologia de contracte, podem veure que canvia l'ordre, és a dir, les obres suporten el 58,57 % del volum d'adjudicacions, seguit dels serveis amb un 22 % en el cas dels ens locals. El mateix passa en el cas dels consells comarcals i Diputació, on el volum d'obra arriba al 38,9 % i els serveis al 33 %.

Això és perquè els contractes d'obres solen tenir un import més elevat.

Si mirem la mitjana de l'import per contracte de serveis, que sol ser més concorregut per les organitzacions de l'ESS, veiem que és 43.286,01 € per part de les ens locals i 19.298,34 € per els supralocals. En general, aquestes licitacions no requereixen una solvència massa elevada i, per tant, estan a l'abast de l'ESS.

Taula 19: Import total adjudicat per tipologia de contracte (ens locals)

Tipus de contracte	Import total adjudicat	Percentatge
Administratiu especial	31.440,30 €	0,02 %
Altra legislació sectorial	1.323.941,28 €	0,97 %
Concessió de serveis	1.045.785,36 €	0,76 %
Concessió d'obres	10.000,00 €	0,01 %
Obres	80.240.551,24 €	58,57 %
Privat d'Administració Pública	617.905,26 €	1,91 %
Serveis	30.733.064,94 €	22,43 %
Subministraments	21.006.305,87 €	15,33 %
Total general	137.008.994,25 €	100 %

Font: Elaboració pròpia

Taula 20: Import total adjudicat per tipologia de contracte (ens supralocals)

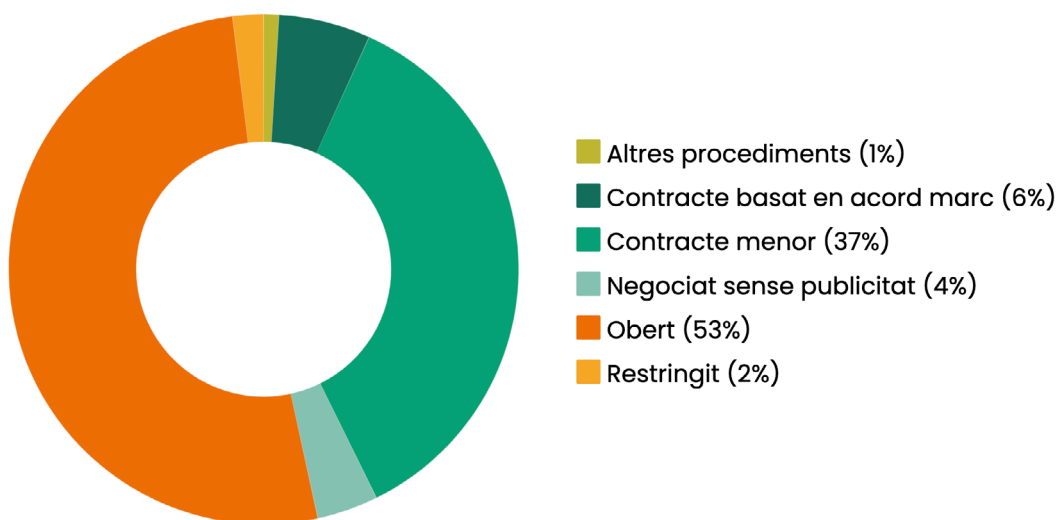
Tipus de contracte	Import total adjudicat	Percentatge
Concessió de serveis	4.329.626,01 €	11,65 %
Gestió de Serveis Públics	10,84 €	0,00 %
Obres	14.473.702,20 €	38,95 %
Privat d'Administració Pública	154.553,30 €	0,42 %
Serveis	12.331.636,18 €	33,19 %
Subministraments	5.865.621,73 €	15,79 %
Total general	37.155.150,26 €	100 %

Font: Elaboració pròpia

2.4.4. Tipus de procediment

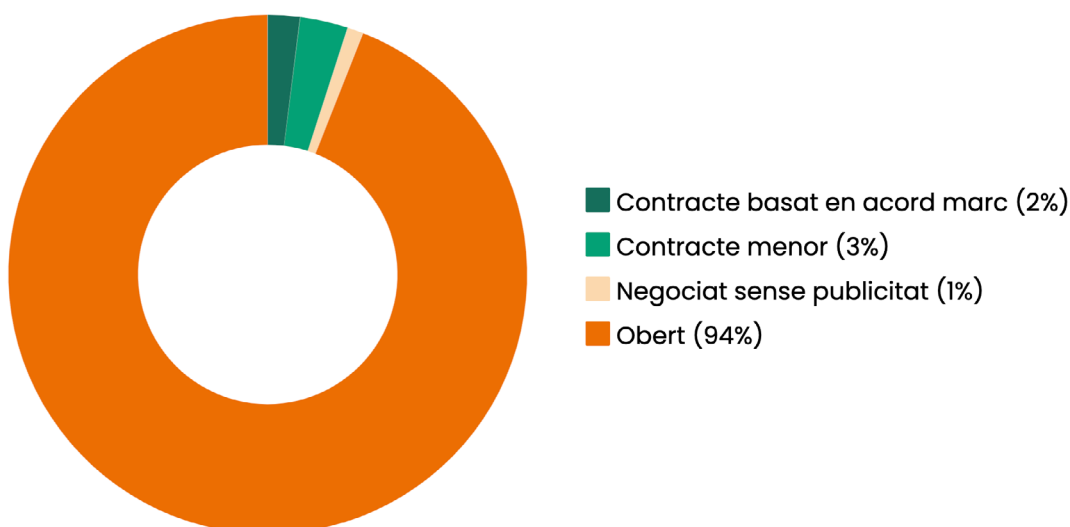
Si mirem el tipus de procediment, veiem que, en el cas dels ens locals, però també en el dels supralocals, predomina el procediment obert. En canvi, els contractes menors, tenen un pes important en els procediments dels ens locals i en els supralocals tenen un pes molt baix.

Gràfic 5: Percentatge per tipus de procediment (ens locals)

Font: Elaboració pròpia

Gràfic 6: Percentatge per tipus de procediment (ens supralocals)

Font: Elaboració pròpia

Si analitzem els imports adjudicats per tipus de procediment, els oberts estan al voltant del 90 % en ambdós casos (ens locals i supralocals) i la resta de procediments tenen imports menors. Cal tenir present que els contractes menors tenen un límit màxim de 14.999 € i, per tant, el volum sempre serà menor.

Taula 21: Import total adjudicat per tipus de procediment (ens locals)

Tipus de procediment	Import total adjudicat	Percentatge
Altres procediments segons instruccions internes	1.260.793,76 €	0,92 %
Concurs de projectes	68.000,00 €	0,05 %
Contracte basat en acord marc	2.564.667,59 €	1,87 %
Contracte menor	3.218.823,49 €	2,35 %
Licitació amb negociació	25.495,00 €	0,02 %
Negociat sense publicitat	4.558.295,35 €	3,33 %
Obert	124.939.790,21 €	91,19 %
Restringit	373.128,85 €	0,27 %
Total general	137.008.994,25 €	100 %

Font: Elaboració pròpia

Taula 22: Import total adjudicat per tipus de procediment (ens supralocals)

Tipus de procediment	Import total adjudicat	Percentatge
Contracte basat en acord marc	729.507,49 €	1,96 %
Contracte menor	1.071.199,00 €	2,88 %
Negociat amb publicitat	80.296,03 €	0,22 %
Negociat sense publicitat	313.190,71 €	0,84 %
Obert	34.847.747,26 €	93,79 %
Restringit	160,50 €	0,00 %
Altres	113.049,27 €	0,30 %
Total general	37.155.150,26 €	100 %

Font: Elaboració pròpia

2.4.5. Nombre d'ofertes rebudes

Si analitzem el nombre d'ofertes rebudes en cada procés de licitació, podem veure que la meitat dels ens locals reben només una oferta. Per tant, la concurrència és molt baixa. En el cas dels ens supralocals, hi ha 29 licitacions que han quedat desertes i, per tant, no s'ha presentat cap empresa, i gairebé 300 que només s'ha presentat una empresa.

Si analitzem l'índex de concurrència³, en el cas dels ens locals és de 2,43 ofertes i, en el cas dels supralocals, de 2,38. Si ho comparem amb l'índex de la Generalitat de Catalunya pel 2022, l'índex és de 6,4. Per tant, podem veure que la concurrència és baixa en ambdós casos.⁴

Taula 23: Nombre d'ofertes rebudes per licitació (ens locals)

Nombre d'ofertes rebudes	Licitacions
1	884
2	245
3	153
4	121
5	63
6	54
7	23
8	27
9	16
10	22
més de 10	29
NC ⁴	25
Total	1.662

Font: Elaboració pròpia

3 Índex de concurrència: nombre d'ofertes presentades/nombre de licitacions.

4 El NC de les taules 17, 23 i 24 següents es refereix a licitacions on no consten dades. En el cas dels òrgans supralocals, gairebé la meitat no tenen dades.

Taula 24: Nombre d'ofertes rebudes per licitació (ens supralocals)

Nombre d'ofertes rebudes	Licitacions
0	29
1	284
2	129
3	70
4	40
5	30
6	19
7	10
8	6
9	5
10	4
més de 10	15
NC ⁴	449
Total	1.090

Font: Elaboració pròpia

2.4.6. Formes jurídiques de l'empresa adjudicatària

Quan analitzem la forma jurídica de les empreses adjudicatàries a les licitacions dels ens locals, podem veure que més de la meitat s'adjudiquen a SL, seguit de les SA, que són un 19,68 %. La resta de formes jurídiques tenen percentatges molt baixos: les fundacions i associacions un 4,33 % i les cooperatives, només un 1,93 %.

En el cas dels supralocals (tot i que manquen moltes dades), un 33,58 % s'adjudiquen a SL i un 11,47 % a SA. El pes de la resta de formes jurídiques és molt anecdòtic.

Si mirem les UTE (Unió Temporal d'Empreses) com a possible forma d'aliança per salvar la solvència, podem veure que és també molt anecdòtica.

Aquestes dades ja deixen entreveure que el pes de l'ESS en la contractació al Camp de Tarragona és molt escàs.

Taula 25: Forma jurídica de l'adjudicatària (ens locals)

Forma jurídica adjudicatària	Nombre	Percentatge
SA	327	19,68 %
Associacions i fundacions	72	4,33 %
Congregacions	4	0,24 %
Cooperativa	32	1,93 %
Corporacions locals	2	0,12 %
Establiments permanents d'entitats no residents a Espanya	3	0,18 %
Òrgans de l'Administració	3	0,18 %
SL	912	54,87 %
Societat agrària	5	0,30 %
Societat Civil	26	1,56 %
Societats comanditàries	1	0,06 %
UTE	12	0,72 %
NC ⁴	263	15,82 %
Total	1.662	100 %

Font: Elaboració pròpia

Taula 26: Forma jurídica de l'adjudicatària (ens supralocals)

Forma jurídica adjudicatària	Nombre	Percentatge
SA	125	11,47 %
Associacions i fundacions	17	1,56 %
Comunitat de béns	1	0,09 %
Cooperativa	7	0,64 %
Corporacions locals	1	0,09 %
Establiments permanents d'entitats no residents a Espanya	3	0,28 %
Organisme autònom	1	0,09 %
SL	366	33,58 %
Societat agrària	1	0,09 %
Societat civil	3	0,28 %
UTE	10	0,92 %
NC	555	50,92 %
Total	1.090	100 %

Font: Elaboració pròpia

2.5. La contractació pública i l'ESS

En aquest apartat ens centrarem a analitzar el pes de l'ESS en el total de contractacions fetes al Camp de Tarragona. És a dir, posem la lupa en cooperatives, associacions i fundacions, per veure quin percentatge suposen dins el volum de licitacions del 2022.

També analitzarem la contractació que ha estat adjudicada a l'ESS en detall, per veure a quins tipus de contractes i procediments han optat.

2.5.1. Volum d'adjudicació en ESS

En el cas del volum d'adjudicació dels ens locals, podem veure en la següent taula 27, que les formes jurídiques de l'ESS només han estat adjudicatàries d'un 2,49 % de l'import total d'adjudicacions, amb un import de 3.324.361,53 € d'un total de 137 milions. Aquesta quantitat ha estat adjudicada majoritàriament a fundacions i associacions amb un 78 % i només un 22 % a cooperatives.

En el cas del ens supralocals, el percentatge adjudicat en organitzacions de l'ESS puja fins al 4,75 % amb un volum d'1.743.096,77 €, dels quals un 78 % ha anat a fundacions i associacions i un 22 % a cooperatives.

Taula 27: Volum adjudicat a l'ESS (ens locals)

Tipus economia	Volum adjudicació	Percentatge
Formes jurídiques ESS	3.324.361,53 €	2,49 %
Altres formes jurídiques	133.684.632,72 €	97,57 %
Total	137.008.994,25 €	100 %

Forma jurídica ESS	Volum adjudicació	Percentatge
Associacions i fundacions	2.594.761,04 €	78,05 %
Cooperativa	729.600,49 €	21,95 %
Total	3.324.361,53 €	100 %

Font: Elaboració pròpia

Taula 28: Volum adjudicat a l'ESS (ens supralocals)

Tipus economia	Volum adjudicació	Percentatge
Formes jurídiques ESS	1.765.029,14 €	4,75 %
Altres formes jurídiques	35.390.121,12 €	95,25 %
Total	37.155.150,26 €	100 %

Forma jurídica ESS	Volum adjudicació	Percentatge
Associacions i fundacions	1.743.096,77 €	98,76 %
Cooperativa	21.932,37 €	1,24 %
Total	1.765.029,14 €	100 %

Font: Elaboració pròpia

Si analitzem el total de contractes adjudicats al Camp de Tarragona durant el 2022, podem veure que, dels més de 174 milions d'euros del total, només un 2,92 % ha estat adjudicat a empreses de l'ESS, amb un volum d'una mica més de 5 milions d'euros. Del total adjudicat a l'ESS, un 78 % ha recaigut a les formes jurídiques d'associació o fundació i gairebé un 22 % a cooperatives.

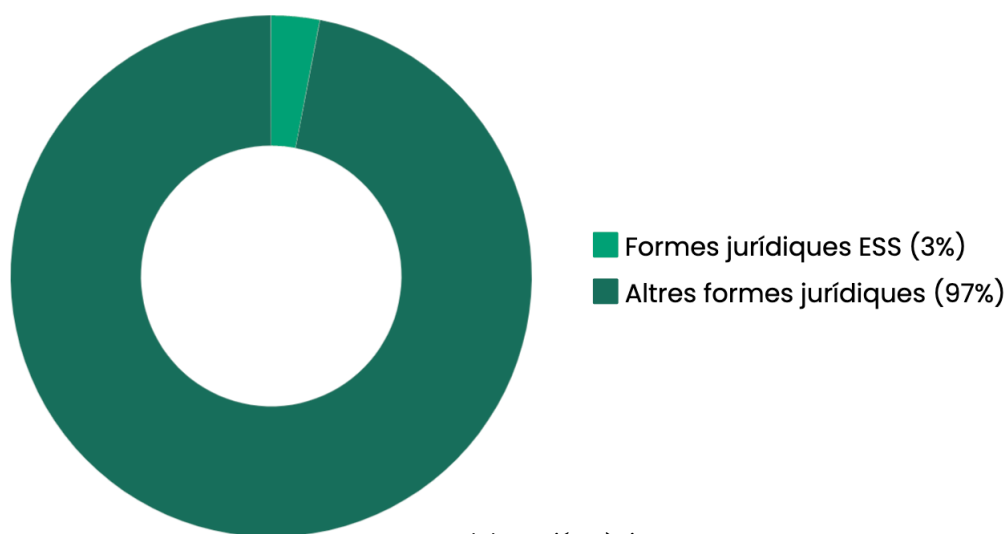
Taula 29: Pes de l'ESS en el total de contractes (ens locals)

Tipus economia	Volum adjudicació	Percentatge
Formes jurídiques ESS	5.089.390,67 €	2,92 %
Altres formes jurídiques	169.074.753,84 €	97,08 %
Total	174.164.144,51 €	100 %

Forma jurídica ESS	Volum adjudicació	Percentatge
Associacions i fundacions	2.594.761,04 €	78,05 %
Cooperativa	729.600,49 €	21,95 %
Total	3.324.361,53 €	100 %

Font: Elaboració pròpia

Gràfic 7: Pes de l'ESS dins al global de contractació

Font: Elaboració pròpia

2.5.2. Nombre de contractes a l'ESS i import mitjà d'adjudicació

Si analitzem el pes de l'ESS en el total dels contractes adjudicats pels ens locals durant l'any 2022 al Camp de Tarragona, podem veure que de 1.662 contractes, només un 6,26 % han estat per empreses o organitzacions de l'ESS. L'import mitjà dels contractes adjudicats puja a 31.965,01 €.

Pel que fa als ens supralocals, dels 1.090 contractes adjudicats un 2,2 % han estat per l'ESS, amb una mitjana d'import per contracte de 73.542,88 €.

Taula 30: Nombre de contractes adjudicats a l'ESS (ens locals)

Tipus economia	Nombre de contractes	Percentatge
Formes jurídiques ESS	104	6,26 %
Altres formes jurídiques	1.558	93,74 %
Total	1.662	100 %

Font: Elaboració pròpia

Taula 31: Nombre de contractes adjudicats a l'ESS (ens supralocals)

Tipus economia	Número de contractes	Percentatge
Formes jurídiques ESS	24	2,20 %
Altres formes jurídiques	1.066	97,80 %
Total	1.090	100 %

Font: Elaboració pròpia

2.5.3. Tipus de contractes a què accedeix l'ESS

Si analitzem la tipologia de contractes que s'han adjudicat a entitats de l'ESS, podem veure que més d'un 84 % han estat contractes de serveis, seguit d'un 9 % que han estat a subministraments. La resta són pràcticament anecdòtics.

Taula 32: Tipus de contractes adjudicats a l'ESS

Tipus de contracte ESS	Nombre de contractes	Percentatge
Administratiu especial	1	0,78 %
Altra legislació sectorial	3	2,34 %
Concessió de serveis	1	0,78 %
Obres	1	0,78 %
Privat d'Administració Pública	2	1,56 %
Serveis	108	84,38 %
Subministraments	12	9,38 %
Total	128	100 %

Font: Elaboració pròpia

2.5.4. Tipus de procediment a què accedeix l'ESS

Si mirem per tipus de procediment als quals accedeixen les ESS, podem veure que un 48,44 % són procediments oberts, el qual vol dir que competeixen amb la resta d'empreses que no són ESS. També tenen un volum important els contractes menors, que majoritàriament no impliquen concurrència.

Taula 33: Tipus de procediment a l'ESS

Tipus de procediment ESS	Nombre de contractes	Percentatge
Contracte basat en acord marc	2	1,56 %
Contracte menor	56	43,75 %
Negociat sense publicitat	6	4,69 %
Obert	62	48,44 %
Restringit	1	0,78 %
Total	128	100 %

Font: Elaboració pròpia

Nombre d'ofertes rebudes

Si mirem el nombre d'ofertes rebudes majoritàriament (57 %) ha estat 1 i això pot ser a causa dels contractes menors, sense concurrència i, per tant, d'adjudicació directa. Una mica més d'un 18 % han rebut 2 ofertes.

Taula 34: Nombre d'ofertes rebudes

Nombre d'ofertes rebudes	Nombre de contractes	Percentatge
1	73	57,03 %
2	24	18,75 %
3	7	5,47 %
4	8	6,25 %
5	5	3,91 %
6	9	7,03 %
7	2	1,56 %
Total	128	100 %

Font: Elaboració pròpia

2.6. Algunes conclusions

En aquest apartat recollim algunes conclusions que ens poden ajudar a determinar accions a dur a terme al Camp de Tarragona, de cara al foment de la Contractació Pública Socialment Responsable. i, en conseqüència, també al de les empreses i organitzacions de l'Economia Social i Solidària del territori.

Pel que fa al context socioeconòmic, podem concloure que el Camp de Tarragona està conformat per comarques amb diferències, en relació amb el nombre d'habitants i també amb relació al seu PIB. En termes d'ocupació i mercat laboral, es detecta certa temporalitat. En termes sectorials hi ha un predomini del sector serveis i de la indústria.

Si ens fixem en l'Economia Social i Solidària del territori, podem veure que tant en el cas de les fundacions, com de les associacions, el sector cultural és important. Pel que fa a les cooperatives, predominen les de treball associat. Les organitzacions de l'ESS, en general, són petites en relació amb el nombre de socis/sòcies i de treballadors/res i amb un volum de facturació d'entre 0 i 150.000 €.

Pel que fa a les dades generals de la contractació durant el 2022, podem veure que el pes principal està en els ens locals que liciten molt més que els supralocals. El tipus de contractes més habituals són els de serveis, els procediments són principalment oberts i els contractes, menors. L'índex de concurrència és de 2,43 que és relativament baix i, per tant, poques empreses es presenten a les licitacions. La majoria d'empreses a les quals se'ls ha adjudicat un contracte són Societats Limitades.

Si entrem a analitzar les adjudicacions a empreses i organitzacions de l'ESS, podem veure que el pes del volum, tant en nombre com en import, és molt petit i no arriba al 2,5 %. Això mostra un camí a recórrer en aquest sentit. Majoritàriament, han estat adjudicatàries en el sector serveis, via procediments oberts i contractes menors.

Aquestes dades apunten a la necessitat d'incorporació de clàusules socials i a un esforç de l'Administració per facilitar una major concurrència de les empreses i organitzacions de l'ESS a la contractació pública. Però també a un impuls de l'ESS, per tal que concorri a les licitacions.

Anàlisi de la contractació pública en els cercles territorials i sectorials de Coopcamp

3.1. Introducció

En aquesta part de la guia posem el focus en la contractació territorial i sectorial que conformen els cercles de l'Ateneu Cooperatiu Coopcamp. D'una banda, en l'àmbit territorial, entrem a analitzar la contractació de les ens locals de Tarragona i Reus, tant les dades generals com el pes de l'Economia Social i Solidària (ESS) en la contractació.

De l'altra, analitzem el sector alimentari i el sector de les vulnerabilitats al Camp de Tarragona, per veure quin pes tenen a la contractació pública i amb quin tipus de contracte i procediments es fan. També analitzem el pes que té l'ESS en les adjudicacions del 2022.

3.2. Cercles territorials

A continuació s'analitzen les dades de contractació específicament per a Tarragona i Reus, que són els cercles territorials de Coopcamp. Les dades són les adjudicacions dels ens locals per l'any 2022.

3.2.1. Cercle de Tarragona

En aquest apartat analitzem específicament les adjudicacions del 2022 de l'Ajuntament de Tarragona i òrgans contractants vinculats al mateix Ajuntament, com són Empresa Municipal De Transports Públics de Tarragona SA o Empresa Municipal de Mitjans de Comunicació de Tarragona SA.

Del total de contractació pública dels ens locals del Camp de Tarragona, 189 contractes han estat adjudicats per aquests òrgans. L'import total adjudicat puja a 10.946.495,69 €.

Per tipus de contracte adjudicat, podem veure que més de la meitat són contractes de serveis, seguit dels de subministraments.

Taula 1: Nombre de contractes per tipus

Típus de contracte	Nombre de contractes	Percentatge
Altra legislació sectorial	6	3,17 %
Concessió de serveis	6	3,17 %
Obres	21	11,11 %
Privat d'Administració Pública	2	1,06 %
Serveis	100	52,91 %
Subministraments	54	28,57 %
Total general	189	100 %

Font: Elaboració pròpia

Si mirem el tipus de contracte per import d'adjudicació, podem veure que queda bastant repartit: un 35 % és de serveis, un 33 % és de subministraments i un 30 % és d'obres. Això s'explica perquè els contractes d'obres acostumen a tenir imports d'adjudicació molt superiors a la resta de tipus de contracte.

Taula 2: Import d'adjudicació per tipus de contracte

Tipus de contracte	Import d'adjudicació	Percentatge
Altra legislació sectorial	81.212,00 €	0,74 %
Concessió de serveis	31.500,00 €	0,29 %
Obres	3.321.537,20 €	30,34 %
Privat d'Administració Pública	26.850,00 €	0,25 %
Serveis	3.838.819,80 €	35,07 %
Subministraments	3.646.576,69 €	33,31 %
Total general	10.946.495,69 €	100 %

Font: Elaboració pròpia

Pel que fa a la tipologia de procediment, gairebé la meitat dels contractes són menors i un 37,5 % són procediments oberts.

Taula 3: Nombre de contractes per tipus de procediment

Tipus de procediment	Nombre de contractes	Percentatge
Contracte basat en acord marc	6	3,17 %
Contracte menor	89	47,09 %
Negociat sense publicitat	22	11,64 %
Obert	71	37,57 %
Restringit	1	0,53 %
Total general	189	100 %

Font: Elaboració pròpia

En canvi, si mirem els imports adjudicats per tipologia de procediment, veiem que els oberts representen el 76,5 % del total i els menors, només el 10 %. Els contractes menors, a causa de les seves limitacions, malgrat que sigui un procediment molt freqüent per contractar, suposa un 10 % del total segons els imports d'adjudicació.

Taula 4: Import dels contractes per tipus de procediment

Tipus de procediment	Import econòmic	Percentatge
Contracte basat en acord marc	187.833,62 €	1,72 %
Contracte menor	1.093.525,42 €	9,99 %
Negociat sense publicitat	1.295.542,28 €	11,84 %
Obert	8.369.594,37 €	76,46 %
Total general	10.946.495,69 €	100 %

Font: Elaboració pròpia

En relació a la forma jurídica de les empreses adjudicatàries, podem veure que pel nombre de contractes, les SL s'emporten més de la meitat de les adjudicacions, seguit de les SA.

Taula 5: Nombre de contractes per forma jurídica

Formes jurídiques	Nombre de contractes	Percentatge
SA	45	23,81 %
Associacions i fundacions	12	6,35 %
Cooperativa	9	4,76 %
Òrgans de l'Administració	2	1,06 %
SL	98	51,85 %
Societat agrària	1	0,53 %
Societat Civil	3	1,59 %
UTE	2	1,06 %
NC⁴	17	8,99 %
Total general	189	100 %

Font: Elaboració pròpia

En canvi, si analitzem els imports adjudicats per forma jurídica, el pes queda més distribuït, però les formes de SL i SA acumulen gairebé dos terços dels contractes.

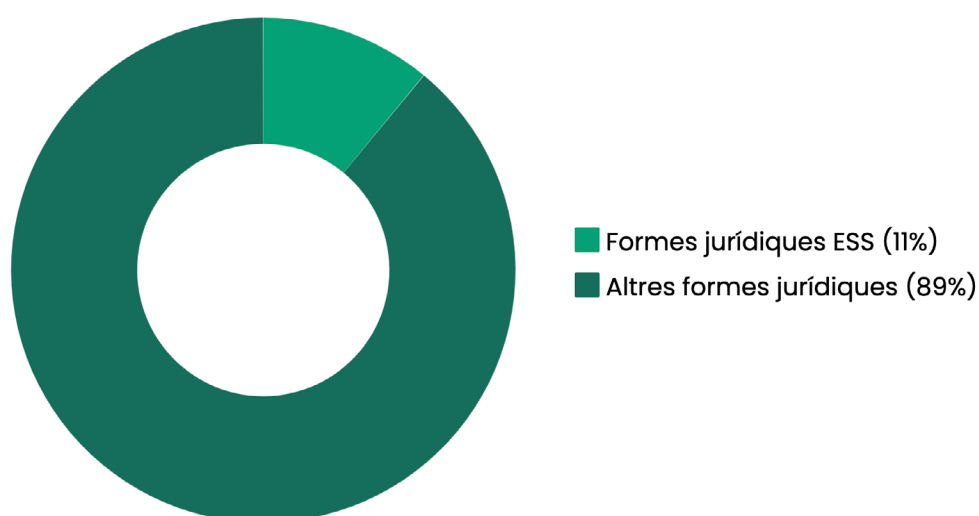
Taula 6: Import dels contractes per forma jurídica

Formes jurídiques	Import d'adjudicació	Percentatge
SA	3.854.433,84 €	35,21 %
Associacions i fundacions	185.349,42 €	1,69 %
Cooperativa	209.459,86 €	1,91 %
Òrgans de l'Administració	28.725,00 €	0,26 %
SL	3.895.376,81 €	35,59 %
Societat agrària	49.100,00 €	0,45 %
Societat Civil	31.933,38 €	0,29 %
UTE	100.998,38 €	0,92 %
NC	2.591.119,00 €	23,67 %
Total general	10.946.495,69 €	100 %

Font: Elaboració pròpia

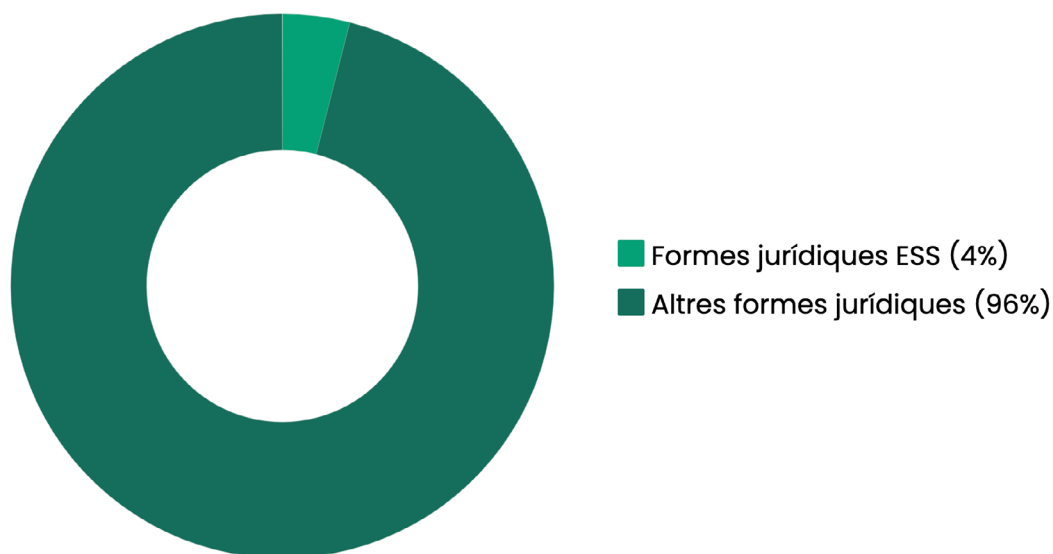
Si mirem el pes de l'Economia Social i Solidària en el total de contractes adjudicats durant el 2022 per l'Ajuntament de Tarragona, podem veure que representen un 11 % del total. Si ho mirem amb relació als imports adjudicats, podem veure que el pes de l'ESS cau fins al 4 %.

Gràfic 1: Contractes per tipus d'economia

Font: Elaboració pròpia

Gràfic 2: Import adjudicat per tipus d'economia

Font: Elaboració pròpia

3.2.2. Cercle de Reus

En aquest apartat analitzem específicament les adjudicacions del 2022 de l'Ajuntament de Reus i òrgans contractants vinculats al mateix ajuntament, com son l'Institut Municipal Reus Cultura, Reus Serveis Municipals, SA i Reus Desenvolupament Econòmic SA, entre d'altres.

Del total de contractació pública dels ens locals del Camp de Tarragona, 162 contractes han estat adjudicats per aquests òrgans. L'import total adjudicat puja a 46.395.091,71 €. Si analitzem el nombre de contractes per tipologia, podem veure que els de serveis arriben gairebé al 40 %, seguit dels de subministrament i el segueixen els d'obres el 25 %.

Taula 7: Nombre de contractes per tipologia

Tipus de contracte	Nombre de contractes	Percentatge
Concessió de serveis	3	1,85 %
Concessió d'obres	1	0,62 %
Obres	40	24,69 %
Serveis	63	38,89 %
Subministraments	55	33,95 %
Total general	162	100 %

Font: Elaboració pròpia

En canvi, quan analitzem la tipologia per import d'adjudicació, podem veure que els contractes d'obres representen més del 72 % de l'import adjudicat per l'Ajuntament de Reus. El segueixen els de serveis, però amb un import molt menor.

Taula 8: Import d'adjudicació per tipus de contracte

Tipus de contracte	Import d'adjudicació	Percentatge
Concessió de serveis	433.900,00 €	0,94 %
Concessió d'obres	10.000,00 €	0,02 %
Obres	33.671.750,23 €	72,58 %
Serveis	7.050.694,02 €	15,20 %
Subministraments	5.228.747,46 €	11,27 %
Total general	46.395.091,71 €	100 %

Font: Elaboració pròpia

Pel que fa al tipus de procediment, en el cas de l'Ajuntament de Reus, podem veure que el 92 % són contractes oberts i la resta tenen un percentatge molt menor.

Taula 9: Nombre de contractes per tipus de procediment

Tipus de procediment	Nombre de contractes	Percentatge
Contracte basat en acord marc	1	0,62 %
Contracte menor	2	1,23 %
Negociat sense publicitat	7	4,32 %
Obert	150	92,59 %
Restringit	2	1,23 %
Total general	162	100 %

Font: Elaboració pròpia

El tipus de procediment que s'emporta el 98 % de l'import adjudicat, és el de contracte obert i es correspon també amb el nombre de contractes segons el mateix procediment.

Taula 10: Import dels contractes per tipus de procediment

Tipus de procediment	import	Percentatge
Contracte basat en acord marc	370.007,83 €	0,80 %
Contracte menor	35.894,32 €	0,08 %
Negociat sense publicitat	582.038,41 €	1,25 %
Obert	378.251,15 €	97,81 %
Restringit	28.900,00 €	0,06 %
Total general	46.395.091,71 €	100 %

Font: Elaboració pròpia

Si ens fixem en la forma jurídica de les entitats adjudicatàries, podem veure que més d'un 50 % són SL seguit d'un 30 %, que són SA.

Taula 11: Nombre de contractes per forma jurídica

Forma jurídica	Nombre de contractes	Percentatge
SA	48	29,63 %
Associacions i fundacions	4	2,47 %
Congregacions	1	0,62 %
Cooperativa	6	3,70 %
SL	88	54,32 %
Societat Civil	2	1,23 %
NC⁴	13	8,02 %
Total general	162	100 %

Font: Elaboració pròpia

En canvi, si mirem la forma jurídica per import adjudicat, les SA s'emporten gairebé el 80 % i les SL es queden amb menys d'un 19 %.

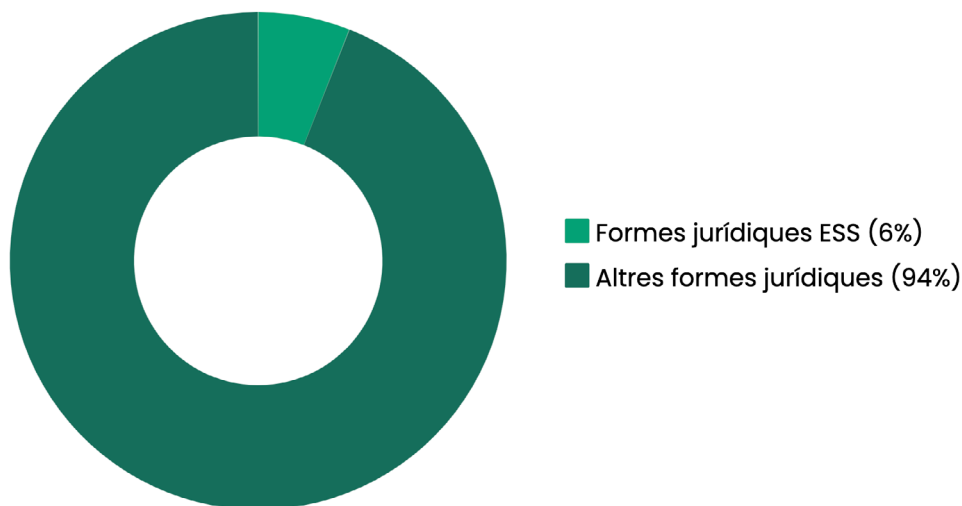
Taula 12: Import dels contractes per forma jurídica

Forma jurídica	Import d'adjudicació	Percentatge
SA	37.028.126,90 €	79,81 %
Associacions i fundacions	158.341,95 €	0,34 %
Congregacions	55.800,00 €	0,12 %
Cooperativa	231.976,54 €	0,50 %
SL	8.679.696,24 €	18,71 %
Societat Civil	29.266,64 €	0,06 %
NC⁴	211.883,44 €	0,46 %
Total general	46.395.091,71 €	100 %

Font: Elaboració pròpia

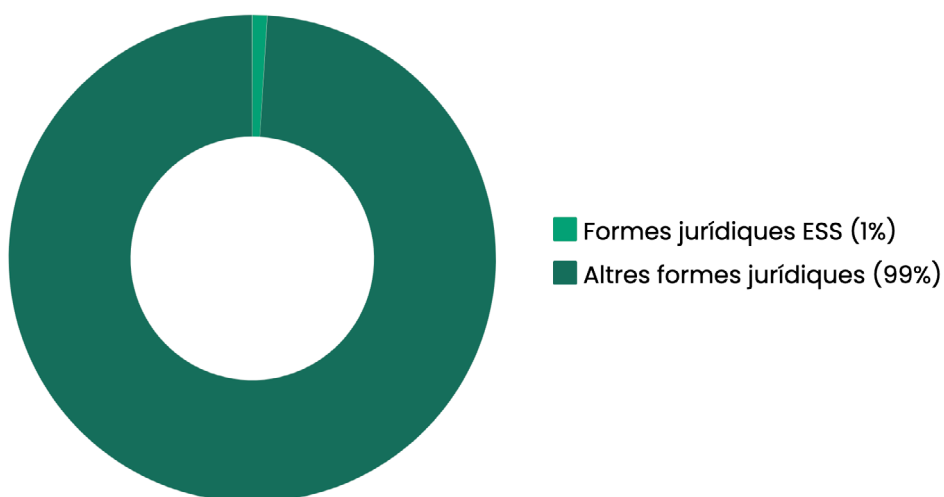
Com es pot veure a les gràfiques 3 i 4 el pes de l'ESS, en volum de contractes adjudicats per l'Ajuntament de Reus durant el 2022, el pes en nombre de contractes és del 6 % del total. Quan analitzem per import adjudicat, aquest percentatge és inferior a 1 %

Gràfic 3: Contractes per tipus d'economia

Font: Elaboració pròpia

Gràfic 4: Import adjudicat per tipus d'economia

Font: Elaboració pròpia

3.3. Cercles sectorials

En aquest apartat es farà una anàlisi dels dos cercles sectorials de Coopcamp, que són el cercle de l'alimentació i el de les vulnerabilitats. Per fer aquesta anàlisi s'han consultat les dades de contractes adjudicats al Camp de Tarragona pels ens locals i supralocals durant el 2022.

A causa de la manca de dades, per poder analitzar aquests àmbits, s'ha fet a partir del CPV (*Common Procurement Vocabulary* – Vocabulari Comú de Contractació Pública) que l'Administració assigna a cada contracte, ja que és el camp que ens permet fer aquesta aproximació.

Un cop seleccionats els objectes contractuals, s'ha fet una anàlisi de text dels camps Denominació i Objecte del contracte, per descartar aquelles que no respon estrictament a l'essència dels cercles.

Els CPV analitzats són:

Sector alimentació

03000000-1	Productes de l'agricultura, la ramaderia, la pesca, la silvicultura i productes afins
03100000-2	Productes de l'agricultura i l'horticultura
03200000-3	Cereals, patates, hortalisses, fruites i fruites de closca
03300000-2	Productes de la ramaderia, la caça i la pesca
03400000-4	Productes de la silvicultura i de l'explotació forestal
15000000-8	Aliments, begudes, tabac i productes afins
15100000-9	Productes d'origen animal, carn i productes carnis
15200000-0	Peix preparat i en conserva
15300000-1	Fruites, hortalisses i productes afins
15400000-2	Olis i greixos animals o vegetals
15500000-3	Productes lactis
15600000-4	Productes de molinaria, midons i productes de midó
15700000-5	Aliments per al bestiar
15800000-6	Productes alimentaris diversos
15900000-7	Begudes, tabac i productes relacionats
77000000-0	Serveis agrícoles, forestals, hortícoles, aqüícoles i apícoles
77100000-1	Serveis agrícoles
77200000-2	Serveis forestals
77300000-3	Serveis hortícoles
77400000-4	Serveis de parcs zoològics
77500000-5	Serveis de cria de bestiar
77600000-6	Serveis relacionats amb la caça
77700000-7	Serveis relacionats amb la pesca
77800000-8	Serveis d'aqüicultura
77900000-9	Serveis d'apicultura

Sector vulnerabilitats

85000000-9	Serveis de salut i assistència social
85100000-0	Serveis de salut
85200000-1	Serveis de veterinària
85300000-2	Serveis d'assistència social i serveis afins
98000000-3	Altres serveis comunitaris, socials o personals
98100000-4	Serveis d'associacions
98200000-5	Serveis d'assessorament en igualtat d'oportunitats
98300000-6	Serveis diversos
98500000-8	Cases particulars amb personal empleat
98900000-2	Serveis prestats per organitzacions i organismes extraterritorials

3.3.1. Sector d'alimentació

Pel que fa a les adjudicacions de contractes públics relacionats amb alimentació, per l'any 2022 al Camp de Tarragona, en trobem un total de 16.

- 15 són dels ens locals i 1 d'ens supra-comarcal.
- L'import total d'adjudicació és de 125.307,54 €
- Majoritàriament, són contractes de subministraments (14) i la resta (2) són de serveis.
- El tipus de procediment majoritari és el contracte menor (12), seguit del procediment obert (2).
- Un 13 %, que respon a 2 contractes, estan adjudicats a fórmules jurídiques de l'ESS.

Vist el baix nombre de contractes relacionats amb el sector en l'anàlisi, apuntem algunes qüestions relacionades amb el sector i la contractació pública:

L'anàlisi es basa en el 2022 i la durada dels contractes és menor, i per tant pot ser que no es reflecteixin alguns contractes habituals en el sector, com podria ser la provisió als menjadors escolars. Aquests solen estar mancomunats en òrgans supralocals per ajuntament petits i es liciten directament via servei de càtering. Així i tot, sí que se sol exigir determinades condicions als proveïdors.

Els subministraments relacionats amb productes alimentaris es pot fer via acords marc, acords de govern als quals es poden adherir les administracions. També es poden produir a través de subcontractacions en el marc d'un contracte públic.

Més informació a:

<https://contractacio.gencat.cat>

Per tant, amb les dades obtingudes a través de l'anàlisi sobre l'any 2022, observem que l'activitat contractual pública impulsada per les administracions locals i supramunicipals del territori en el sector alimentació al Camp de Tarragona és molt escassa. En conseqüència, per analitzar en detall les oportunitats que pot tenir aquest sector, caldria una revisió de contractacions d'altres administracions o ens.

3.3.2. Sector de vulnerabilitats

Pel que fa a les adjudicacions de contractes públics relacionats amb el sector de vulnerabilitats per l'any 2022 al Camp de Tarragona, en trobem un total de 52.

- Dels 52 contractes, 33 són licitacions dels ens locals i 19 són d'ens supralocals.
- L'import total d'adjudicació és de 3.835.325,12 €
- Majoritàriament, són contractes de serveis (49) i uns pocs de subministrament (3).
- El tipus de procediment majoritari és el procediment obert (33) i la resta contractes menors (22).
- Un 38 % que respon a contractes estan adjudicats a fórmules jurídiques de l'ESS i el 62 % restant a altres formes jurídiques.
- Els àmbits que més destaquen són:

Serveis d'atenció domiciliària (8), serveis relacionats amb gènere (7) i serveis d'intervenció socioeducativa.

Cal destacar que els serveis adjudicats a formes jurídiques de l'Economia Social i Solidària és molt major en el sector de vulnerabilitats, que en tota la resta de sectors. Aquestes dades són molt superiors a les de l'anàlisi general de l'estat de la contractació, fet que indica que és un sector molt procliu per les organitzacions de l'ESS.

3.4. Conclusions

Hem analitzat la contractació territorial a Tarragona i Reus, així com els sectors d'alimentació i vulnerabilitats al Camp de Tarragona, partint dels contractes durant el 2022.

En els àmbits territorials, tant de Tarragona com Reus, l'ESS té un pes molt baix en les adjudicacions, tant pel que fa a nombre de contractes, com d'import total de les adjudicacions. Els procediments més emprats són els oberts i els menors. Aquesta realitat apunta al fet que l'ESS no només té poca presència en el marc de tota la contractació pública, sinó que, a més, la forma més habitual d'accedir-hi és la contractació menor, suposant adjudicacions d'importos reduïts a causa de les limitacions del procediment i de la mateixa manera, afavorint la inestabilitat a causa de les limitacions de recurrència.

En relació amb els sectors, hem analitzat 16 contractes relacionats amb alimentació amb un total de 125,307,54 € de volum d'adjudicació, que responen només al 13 % d'entitats de l'ESS.

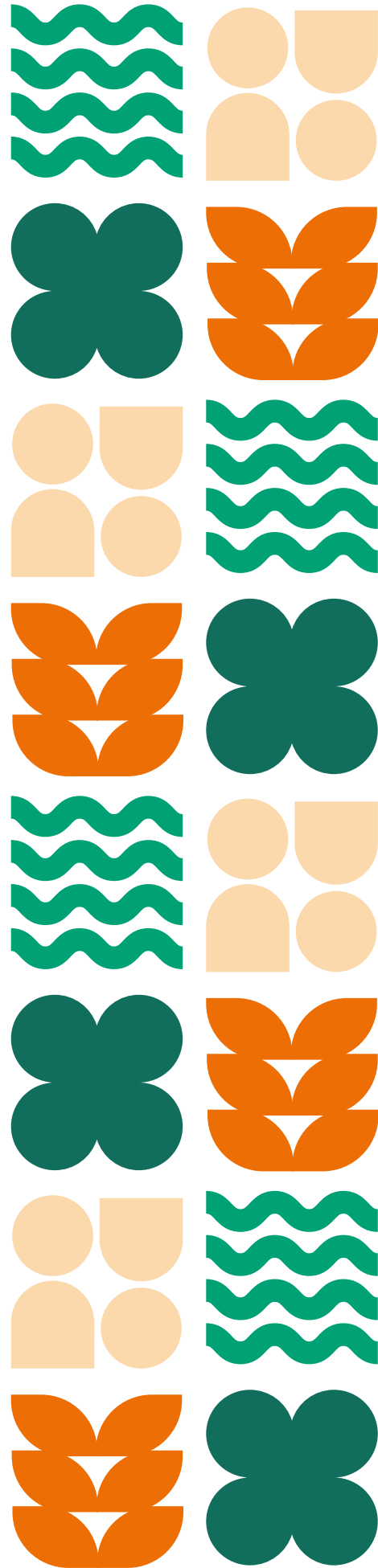
En el sector de vulnerabilitats s'han detec-

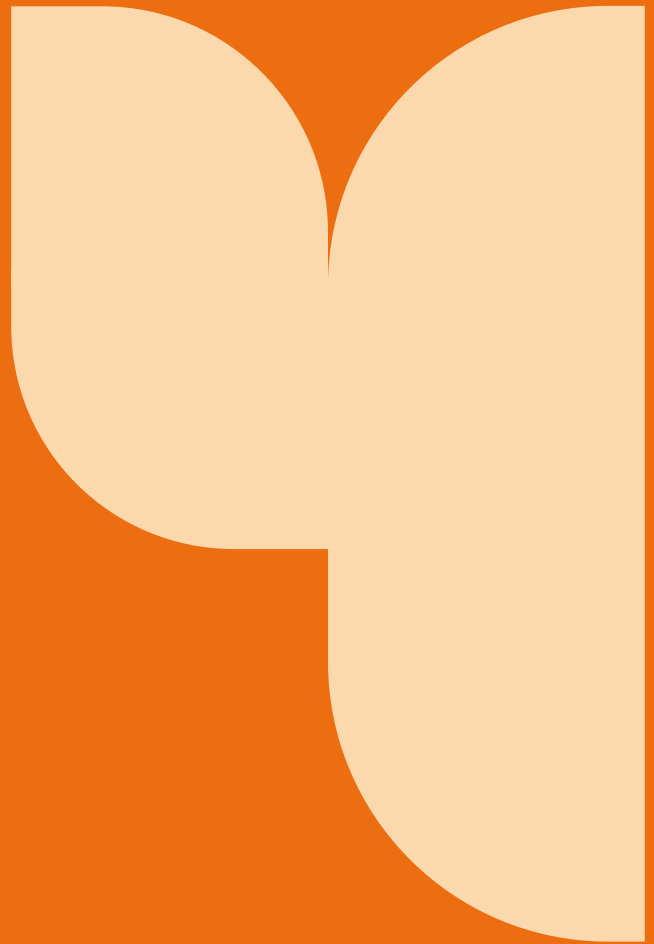
tat 52 contractes adjudicats al Camp de Tarragona el 2022, amb un total de 3,84 milions d'euros, majoritàriament. serveis i procediments oberts. Un 38 % d'aquests contractes van ser adjudicats a entitats de l'ESS.

Per tant, en relació amb els cercles, les vulnerabilitats suposen un espai actiu per l'ESS en el si de la contractació pública del territori, on tenen una important presència i espai de creixement.

En el cercle alimentació, amb les dades analitzades, es detecten poques oportunitats de mercat a través de fórmules de contractació pública amb administracions territorials. Per tant, caldria explorar altres administracions i ens o altres vies d'accés a la contractació pública, com són les subcontractacions.

Aquests resultats reflecteixen la dinàmica de contractació en aquests territoris i sectors, on l'ESS segueix sent molt anecdòtica en la contractació pública.

Proposta d'accions

4.1. Introducció

En aquesta secció de la guia, ens endinsarem en la planificació i implementació de la Contractació Pública Socialment Responsable. (CPSR) al territori del Camp de Tarragona. Les propostes que es presenten aquí sorgeixen de l'anàlisi territorial realitzada en els apartats anteriors, donant-li aquesta part un enfocament de proposar mesures i estratègies per a començar a transitar cap a la CPSR.

Aquest desplegament de mesures està dissenyat amb una visió local, prenent en consideració les necessitats i les característiques específiques d'aquest territori. L'objectiu és fer de la CPSR una realitat tangible i efectiva per al Camp de Tarragona.

Les seccions següents es presenten com a guia d'acció i es detallen mesures específiques que es poden desenvolupar per abordar les necessitats i les realitats detectades. Més enllà de la proposta d'acció i mesures, a l'annex de la mateixa guia trobareu els recursos vinculats per facilitar-ne l'aplicació o bé per ampliar informació que pugui resultar d'interès.

Aquestes propostes són el resultat d'un enfocament localitzat i tenen com a objectiu principal contribuir al desenvolupament econòmic i social del Camp de Tarragona mitjançant una CPSR efectiva i ajustada a les seves necessitats particulars.

4.2. Quadre resum del desplegament de mesures

Diagnosi	Estratègia	Acció
Taxa d'atur territorial superior al 10 %.	1.1. Foment del treball i de la reducció de l'atur	Contractes reservats segons DA 4a. Mesures per la reducció de l'atur i pel foment d'ocupació de qualitat.
Baixa incidència de l'ESS en la contractació pública del territori, tant en nombre de contractes adjudicats com en volum econòmic.	1.2. Com garantir la contractació de l'ESS	Contractes reservats segons D4 48. Incorporació de clàusula de subcontractació a empreses de l'ESS.
Índex de concurrència de contractes baix i poca participació de l'ESS	1.3. Millora de la concurrència als procediments	Planificació anual de la contractació. El diàleg amb el mercat. Les consultes preliminars. Formació i recursos per a empreses i organitzacions d'ESS del territori.
Manca de mesures actives pel desplegament de la CPSR en l'àmbit territorial.	1.4. Foment de la reserva de contractes i impuls de l'ESS	Mancomunat recursos en l'àmbit territorial. Coneixement sobre l'oferta territorial vinculada a l'ESS. Formació per a personal de l'Administració Pública.

4.3. Proposta de mesures

4.3.1. Foment del treball i de la reducció de l'atur

Contractes reservats segons DA 4a

La contractació reservada regulada en la DA 4a de l'LCSP té com a finalitat promoure la inserció sociolaboral de les persones amb discapacitat i les que es troben en situació de risc o risc d'exclusió social. És decisió de l'Administració Pública reservar la participació a determinats procediments de contractació a operadors econòmics de caràcter social: Centres Especials de Treball d'Iniciativa Social i Empreses d'Inserció.

- Són obligatoris per part de l'Administració .
- Només en poden ser licitadores i adjudicatàries les entitats jurídiques creades per a la inserció sociolaboral de treballadores, en situació de vulnerabilitat social, i que adopten la forma jurídica específica de Centres Especials de Treball d'Iniciativa social (CETIS) o d'Empreses d'Inserció (EI).
- Aquesta modalitat es pot aplicar a qualsevol tipologia contractual prevista a la LCSP.

Els contractes reservats aporten "retorn social". Aquest concepte es refereix als beneficis socials i econòmics que es deriven de la implementació d'aquesta política. Aquests beneficis poden ser diversos i incloure:

- Creació d'ocupació: Contractar empreses o treballadors/res que pertanyen a grups vulnerables pot ajudar a crear ocupació i reduir la taxa d'atur entre aquests col·lectius.
- Inclusió social: Contractar persones amb discapacitat o altres grups vulnerables pot promoure la seva inclusió social i millorar la seva qualitat de vida.
- Desenvolupament local: Donar preferència a petites empreses locals pot fomentar el desenvolupament econòmic de la comunitat i augmentar l'activitat empresarial en l'àmbit local.
- Innovació i diversitat: Les empreses que pertanyen a grups vulnerables o que estan enfocades en objectius socials poden aportar diversitat i innovació als contractes públics.

En aquest cas, la reserva segons la DA 4a és obligatòria per a l'Administració de la Generalitat de Catalunya i tot el seu sector públic, i la quantitat que s'ha d'assolir es fixa anualment per acord del Govern. S'han de computar tant els contractes reservats pels mateixos departaments com els contractes reservats per les entitats que estan adscrites a ells, per a l'assoliment dels objectius. A més, les entitats locals i el seu sector públic també estan obligats a reservar contractes per a fomentar els objectius socials.

Disposició Addicional Quarta. Contractes reservats (Llei 9/2017)

“Si transcorregut aquest termini l’Acord de Consell de Ministres no s’ha adoptat, els òrgans de contractació del sector públic estatal hauran d’aplicar el percentatge mínim de reserva del 7 %, que s’incrementarà fins a un 10 % al cap de quatre anys de l’entrada en vigor d’aquesta Llei, sobre l’import global dels procediments d’adjudicació de subministraments i serveis inclosos en els codis CPV recollits a l’annex VI celebrats en l’exercici anterior a aquell a què es refereixi la reserva, en els termes indicats al primer paràgraf d’aquest apartat.”

Per tant, cal el compromís de les administracions locals i supramunicipals per impulsar l’establiment d’un percentatge mínim de reserva en els procediments recollits a la DA 4a. Per tal d’assolir aquest objectiu, serà important l’anàlisi de l’oferta existent en el mercat dels CETIS i EI del territori, ja que sovint desenvolupen activitats vinculades a objectes contractuals on tradicionalment no s’ha optat per la reserva de contractes.

Qualsevol contracte pot ser objecte de reserva, si bé, es recomana que abans de reservar aquella licitació, l’òrgan de contractació comprovi que existeixen entitats que tinguin per objecte aquella activitat econòmica. També cal tenir en compte, que es pot reservar tot un contracte o només un lot determinat. Finalment, cal apostar per explorar l’activitat d’aquestes organitzacions, ja que no hi ha cap limitació respecte a l’objecte contractual (CPV) a l’hora d’establir aquesta reserva.

Aspectes destacats:

- La reserva segons aquesta disposició ha d’incloure tant les Empreses d’Inserció com els Centres Especials de Treball d’Iniciativa Social.
- No hi ha limitació en relació al CPV per a poder reservar. Per tant, es pot explorar qualsevol objecte contractual.
- Es pot reservar tot un procediment o un o diversos lots.
- És recomanable realitzar un estudi previ de mercat per detectar possibles proveïdor/es i garantir un mínim de concurrència.
- La norma estableix establir un objectiu anual de reserva sobre l’import global dels procediments d’adjudicació de subministraments i serveis inclosos en els codis CPV recollits a l’annex VI executats a l’exercici anterior a aquell al qual es refereixi la reserva.
- Es pot aplicar a qualsevol classe de procediment, incloent-hi la contractació menor.

Mesures per la reducció de l'atur i pel foment d'ocupació de qualitat

Amb aquestes clàusules, aplicades tant com a mesura especial d'execució, com a criteri automàtic, es pretén fomentar l'ocupació de les persones més desfavorides del mercat laboral, com són les persones amb discapacitat, les persones joves, les persones aturades de llarga durada, etc.

Es poden incorporar com a criteri de valoració o bé es pot obligar a que un percentatge de la plantilla que executarà el contracte, siguin persones o col·lectius desfavorits del mercat laboral. També es pot concretar quin nombre de persones i amb quin perfil haurà de contractar l'empresa per a executar el contracte.

Inserció laboral

En els contractes que requereixin la utilització de recursos humans, es recomana obligar que un nombre determinat de persones treballadores adscrites a l'execució del contracte estiguin incloses en algun dels col·lectius desfavorits del mercat laboral.

Així mateix, en aquells contractes que, per a l'execució, requereixin la contractació de nou personal, es pot exigir al plec de clàusules que un número determinat de les noves contractacions adscrites a l'execució del contracte estiguin dins d'aquests col·lectius.

En aquesta tipologia de clàusules, també s'inclouen les clàusules inclusives de persones amb discapacitat i amb un risc d'exclusió més alt. L'objectiu d'aquestes clàusules és crear més i millors oportunitats de treball per a les persones amb grans discapacitats, a través del foment d'una contractació pública inclusiva. Les persones amb discapacitat amb un risc d'exclusió

social més alt pateixen nivells molt superiors d'atur i desocupació i suporten una greu discriminació.

També es poden incorporar, en l'execució del contracte, clàusules socials d'integració de persones amb discapacitat amb un risc d'exclusió més alt, orientades a la contractació amb centres especials de treball, les quals prioritzin la incorporació laboral de persones amb discapacitat amb especials dificultats. Així mateix, pot establir-se, com a control d'execució, que l'adjudicatari/a acrediti semestralment el manteniment del compliment de la quota de reserva durant tota l'execució del contracte.

Estabilitat en plantilla

En el supòsit que no hi hagi subrogació del personal, el PCAP o el plec de condicions pot incloure com a criteri d'adjudicació la consideració de l'estabilitat en la plantilla de les persones treballadores de l'empresa contractista que han d'executar el contracte públic que es licita.

Només es podrà aplicar en el supòsit que no hi hagi subrogació (especialment quan els estudis de mercat i el coneixement del sector d'activitat econòmica indiquin l'existència d'una contractació laboral precària) amb poca estabilitat.

Millores salarials

Els criteris de valoració vinculats a les condicions laborals, i específicament els de caràcter retributiu, afecten al càlcul del preu de licitació i del valor estimat, òbviament. En aquest sentit, l'article 159 de la Llei 5/2017 de mesures fiscals, administratives i del sector públic, i els articles 101 i 102 de la LCSP estableixen l'obligació de tenir en compte els costos laborals derivats dels

convenis col·lectius sectorials d'aplicació.

Per tot el que s'ha exposat, les millores laborals i salarials com a criteri de valoració de les ofertes és procedent en els contractes de sectors amb mà d'obra intensiva, en els que el cost del personal suposa aproximadament més d'un 80 % del cost total del contracte. També en sectors amb molta oferta laboral, de manera que es pugui aconseguir la finalitat social de millora de la qualitat de l'ocupació que el fonamenta; o també en contractes en els quals, per estar directament vinculats al tracte directe a les persones, sigui necessari assegurar la màxima continuïtat i la mínima mobilitat possible en l'execució del contracte.

Seguint les directrius de la Direcció General de Contractació Pública, els òrgans de contractació han de vetllar perquè aquest criteri de valoració no comporti una limitació a la concurrència i atribuir una ponderació que es recomana que no sigui superior a un 10 %.

Igualtat de gènere

Per a arribar a fer efectiu el principi d'igualtat entre dones i homes i erradicar la discriminació de gènere, la contractació pública, entesa com a instrument per a assolir finalitats públiques, s'ha d'utilitzar per a fomentar aquesta igualtat, i la incorporació de la perspectiva de gènere. La inclusió de clàusules d'igualtat en els contractes públics són vies per a eliminar situacions de discriminació de gènere.

Més enllà de condicions especials d'execució vinculades a la disposició del Pla d'igualtat i les seves característiques per part de l'empresa licitadora, es poden

establir diferents mesures, d'on destaquem:

Objecte del contracte

- L'objecte del contracte pot tenir a veure amb incorporació d'accions positives per a l'ocupació de dones amb especials dificultats per a l'accés al treball. També pot incloure dones víctimes de violència masclista, dones que són caps de família monoparental, dones aturades de llarga durada, dones amb discapacitat i altres col·lectius vulnerables. També pot ser l'objecte de contracte la incorporació de la perspectiva de gènere. Així, el mateix contracte complirà l'objectiu.

Foment de la contractació femenina

- Són criteris que fomenten l'accés de les dones al mercat laboral en condicions d'igualtat, i donen valor a les empreses que superin el percentatge de contractació de dones en sectors on aquestes estiguin subrepresentades. Aquests criteris valoren un percentatge determinat de dones a la plantilla, la presència equilibrada de les dones en llocs de responsabilitat i exigeixen plans de conciliació i de coresponsabilitat o altres tipus d'accions que puguin ser adequades per aconseguir els objectius esmentats.

Foment de la contractació a jornada completa en els sectors feminitzats

- La parcialitat afecta principalment les dones. De fet, és una de les causes fonamentals de la bretxa salarial. Cal tenir en compte l'impacte negatiu que tenen unes condicions laborals precàries sobre la qualitat del servei prestat. Així, es recomana incloure en aquells

contractes que s'adrecin a sectors feminitzats, un criteri d'adjudicació de càlcul automàtic que valori les ofertes que incorporin un percentatge més elevat de persones treballadores contractades a jornada completa.

Formació en gènere

- Es pot valorar un compromís de l'empresa licitadora per formar en gènere les persones treballadores d'un determinat perfil en els primers mesos de l'execució del contracte. Per a la valoració d'aquest criteri és imprescindible que l'acreditació de la formació del personal implicat en l'atenció directa a persones usuàries estigui certificada per un Centre de Formació Acreditat, Administració Pública, Universitat, Col·legi o Associació Professional.

Aspectes destacats:

- Aquestes mesures es poden incorporar, en línies generals, tant com a mesura especial d'execució com a criteri automàtic (qualitat).
- Aquesta tipologia de clàusules són recomanables quan s'incorpora personal adscrit al contracte i suposa un percentatge elevat de la despesa directa del contracte.
- Quan incorporem les clàusules, cal tenir previst com es supervisarà el seu compliment.
- Cal justificar adequadament les millores salarials respecte al conveni col·lectiu d'aplicació, i cal revisar que el mateix pressupost base pugui suportar aquest increment.
- Es poden incorporar millores salarials respecte al conveni col·lectiu en el mateix pressupost base, sempre que es justifiqui que s'adeqüen a preu de mercat.
- La incorporació de clàusules per la igualtat de gènere es poden incloure en les diferents parts del procés de contractació, des de formar part de l'objecte contractual, a la solvència demanada, els criteris de valoració objectius i les mesures i les condicions especials d'execució.

4.3.2. Com garantir la contractació de l'ESS

Contractes reservats segons D4 48a

Una estratègia clau per garantir no només l'accés, sinó també la contractació d'organitzacions de l'ESS als contractes públics, és l'aplicació d'aquesta tipologia de contractes reservats.

Aquesta reserva és potestativa i només es pot aplicar a determinats serveis socials, culturals i de salut, especificats pels Codis del Vocabulari Comú de Contractes Públics (CPV) en l'annex IV de la LSCP 9/2017. Només permet la participació d'entitats jurídiques que tenen com a objectiu la participació de les seves persones treballadores i destinen els seus beneficis a l'activitat pròpia o al repartiment entre les dites persones treballadores. La durada màxima del contracte que s'adjudiqui d'acord amb el que disposa aquesta disposició addicional no excedirà de tres anys.

Condicions que han de complir les licitadores i proposta d'aplicació segons la Instrucció municipal de regulació de la contractació reservada de l'Ajuntament de Barcelona.

a) Que el seu objectiu sigui la realització d'una missió de servei públic vinculada a la prestació dels serveis contemplats en l'apartat primer.

b) Que els beneficis es reinverteixin amb l'objectiu d'assolir l'objectiu de l'organització; o en cas que es distribueixin o redistribueixin beneficis, la distribució o redistribució haurà de realitzar-se d'acord amb criteris de participació.

c) Que les estructures de direcció o propietat de l'organització que executi el contracte es basin en la propietat dels empleats/des, o en principis de participació, o exigeixin la participació activa dels empleats/des, els/les usuaris/es o les parts interessades.

d) Que l'òrgan adjudicador del qual es tracti no hagi adjudicat a l'organització un contracte per als serveis en qüestió, d'acord amb el present article en els tres anys precedents.

Les entitats jurídiques que compleixen els requisits de les lletres b) i c) són les següents:

1. les cooperatives, independentment de si tenen ànim de lucre o no,
2. les associacions,
3. les Empreses d'Inserció amb naturalesa jurídica de cooperativa,
4. els CETIS promoguts o participats per cooperatives o per associacions.

Aquestes entitats jurídiques no han d'acreditar la concurrència dels requisits de les lletres b) i c), i poden ser licitadores si compleixen els requisits de les lletres a) i d).

També poden ser licitadores les entitats jurídiques, amb les condicions descrites tot seguit - a més dels requisits de les lletres a) i d) -, següents:

1. les fundacions, si compleixen el requisit de la lletra c),
2. les societats laborals on participin les persones treballadores, si compleixen els requisits de les lletres b) i c),

3. les entitats jurídiques promogudes per entitats jurídiques que compleixin els requisits de les lletres b) i c),
4. els CETIS promoguts per les fundacions al·ludides en l'apartat 1 o les societats laborals participades per les persones treballadores referides en l'apartat 2.

Finalment, estan legitimades com a licitadores qualssevol altres entitats jurídiques, si compleixen amb els requisits de les lletres a) i d).

Aspectes destacats:

- Aquesta reserva la podem aplicar tant a tot un procediment, com a un o diversos lots.
- És recomanable realitzar un estudi de mercat previ per garantir un mínim de concurrència i explorar possibilitats de reserva en els CPV inclosos en l'annex IV.
- Un àmbit potencial per a desenvolupar les primeres reserves segons aquesta disposició, pot ser el conjunt de CPV vinculats a l'àmbit cultural, a causa de l'elevat nombre d'organitzacions de l'ESS al Camp de Tarragona amb aquest àmbit d'activitat.
- Podem superar la limitació de recurrència per a la mateixa proveïdora eliminant aquesta condició en futurs procediments de tracte successiu.
- La reserva no és aplicable en les contractacions menors.
- La reserva també computa per assolir els objectius percentuals establerts en relació als contractes reservats.
- Pot esdevenir una eina per donar major impuls a l'àmbit d'activitat vinculat al cercle de vulnerabilitats.

Incorporació de clàusula de subcontractació a empreses de l'ESS

Per garantir la participació en els contractes públics d'organitzacions de l'ESS, i amb l'objectiu d'assolir una millor eficiència social de la inversió pública, considerant les característiques de l'objecte del contracte i la possibilitat d'incorporar empreses especialitzades que aportin eficiència tècnica, innovació i valor social, es pot establir com a condició d'execució contractual la subcontractació de part o de parts específiques de l'objecte contractual amb empreses d'economia social, que s'han de concretar en el plec.

L'empresa, o les empreses, que l'empresa contractista proposi subcontractar no poden tenir dependència amb ella mateixa i han d'acreditar la solvència econòmica i tècnica i la capacitat d'obrar requerides per executar les parts específiques de l'objecte contractual.

Es recomana que la subcontractació amb empreses socials no sobrepassi el 35 % del preu del contracte.

Aspectes destacats:

- És important revisar que, tant l'objecte contractual com el pressupost base de la licitació, incorpori i possibiliti la subcontractació.
- Es pot incorporar a qualsevol objecte contractual.
- És important que, quan en un contracte es permeti la subcontractació, s'efectuï una anàlisi de les prestacions contractuals per comprovar si existeix en el mercat oferta d'empreses d'economia social per proveir-les i, si és el cas, sempre representi una eficiència social.
- Es pot incorporar tant com a mesura especial com a criteri automàtic, o, en alguns casos, les dues condicions, en el mateix procediment.
- És recomanable oferir recursos de suport a les empreses adjudicatàries, per tal que tinguin accés a l'oferta de proveïdores de l'economia social.
- Pot esdevenir un canal d'entrada a la contractació pública per les organitzacions del cercle d'alimentació, més enllà de poder incorporar clàusules de tipus ètic, agroecològics o de KM0.

4.3.3. Millora de la concurrència als procediments

Planificació anual de la contractació

La planificació anual de la contractació està regulada a través de l'article 28 de la Llei 9/2017 en els següents termes:

Article 28. Necessitat i idoneïtat del contracte i eficiència en la contractació.

4. Les entitats del sector públic programaran l'activitat de contractació pública, que desenvoluparan en un exercici pressupostari o períodes plurianuals i donaran a conèixer el seu pla de contractació anticipadament mitjançant un anunci d'informació prèvia previst a l'article 134 que, com a mínim, reculli aquells contractes que quedaran subjectes a una regulació harmonitzada.

La publicació de la planificació anual facilita la concurrència de l'ESS i de les PIMEs, perquè apropa l'activitat contractual i permet a aquestes organitzacions la previsió i planificació dels procediments que impulsarà l'Administració. Incloure altres procediments, més enllà dels harmonitzats, pot esdevenir un canal de millora de l'índex de concurrència territorial i d'una major presència en procediments de l'ESS.

Malgrat que per donar compliment a aquest article cal publicar la planificació anual mitjançant un anunci d'informació, s'han de definir estratègies de difusió d'aquest, tant a través de mitjans digitals com realitzant fires o jornades territorials (vegeu [Fira Contractació BCN](#)).

Aspectes destacats:

- La publicació del pla anual és obligatòria per a les administracions i recull els procediments harmonitzats.
- És recomanable incloure altres procediments, ja que fomenta tant la concurrència com la transparència.
- Es poden realitzar accions comunicatives i de difusió per donar a conèixer el pla anual.

El diàleg amb el mercat. Les consultes preliminars.

Per a l'òrgan de contractació, les consultes preliminars en el mercat tenen com a objectiu obtenir informació per poder definir les prescripcions tècniques d'una futura licitació quan no es té suficient coneixement del mercat en el sector o àmbit objecte d'un futur contracte. Per tant, prèviament a iniciar una licitació, l'òrgan de contractació pot consultar el mercat, tant per informar els operadors econòmics de les seves intencions i requisits, com per realitzar un estudi o avaluació sobre quina solució seria la més adequada per adquirir béns o serveis o realitzar una obra, i d'aquesta manera preparar adequadament el procediment de contractació.

Aspectes destacats:

- És una eina d'investigació del mercat per a futures licitacions.
- La participació en una consulta preliminar no impedeix la futura concurrència a la mateixa entitat o empresa.
- Es poden obtenir dades reals sobre l'estat actual del sector del mercat, sobre les capacitats de les empreses o proveïdores existents, sobre l'evolució de l'estat dels preus a efectes de fixar el pressupost d'una futura licitació, etc.
- Pot millorar la concurrència.
- Ens pot ajudar a respondre qüestions que es plantegen quan es vol iniciar un procediment com:
 - Hi ha suficients empreses al mercat que puguin satisfer la prestació de manera que es garanteixi la concurrència?
 - Les empreses estan en disposició de satisfer la demanda derivada d'una futura licitació?
 - Hi ha una solució comercial en relació amb la demanda sol·licitada i quina disponibilitat té el mercat?
 - Quins són els preus de mercat actuals?

Formació i recursos per a empreses i organitzacions d'ESS del territori

Apropar la contractació pública, el seu funcionament, requisits (com, per exemple, l'obligatorietat d'estar registrat en el RELIC, per poder concórrer en procediments oberts simplificats), els tipus de procediments i dotar de recursos pràctics a les organitzacions de l'ESS pot esdevenir una estratègia directa per millorar no només la concurrència, sinó també l'accés de les mateixes a la contractació pública. Així, facilitar el coneixement de la possibilitat de la integració de solvència per mitjans externs i facilitar la seva aplicabilitat en contractes públics, incloent-hi un annex administratiu específic, pot facilitar que organitzacions de l'ESS amb manca de solvència, optin a ser licitadores en determinats procediments.

Aspectes destacats:

- Malgrat que desenvolupem reserva de contractes, cal que les organitzacions de l'ESS disposin de capacitats licitadores i que coneguin el funcionament de la contractació pública, per garantir propostions en temps i forma.
- Per poder optar a procediments oberts simplificats, cal estar en el RELIC i, per tant, per garantir concurrència, és recomanable difondre i promocionar el registre.
- Les organitzacions d'ESS generalment tenen una dimensió de PIME. Per tant, la seva solvència és limitada. Per fomentar la concurrència, independentment dels requisits de solvència, cal facilitar elements, per tal que es coneguin instruments com les UTE o la integració de solvència per mitjans externs.
- Facilitar un model d'integració de solvència en el plec administratiu facilita la utilització d'aquest mecanisme.

4.3.4. Foment de la reserva de contractes i de foment de l'ESS

Mancomunar recursos en l'àmbit territorial

El nombre i la diversitat d'administracions que conformen el Camp de Tarragona determina diferents tipologies de recursos que es poden destinar a l'impuls de la Contractació Pública Socialment Responsable i al foment de l'ESS. Un element articulador i facilitador pot esdevenir la creació d'un servei especialitzat d'assessorament en compra pública territorial, seguint el model d'experiències com [El Servei d'Assessorament en Clàusules Socials de Barcelona Activa](#), que té com a objectiu l'impuls de les Clàusules Socials relatives a la "contractació de persones en situació d'atur amb especials dificultats d'inserció laboral o d'exclusió social" i a la "subcontractació amb empreses d'economia social", així com de la Reserva Social.

En el mateix sentit, complementàriament, més enllà de poder consultar espais de recursos i guies ja existents, és recomanable establir un canal d'intercanvi de bones pràctiques territorials.

Recursos

[Diputació de Girona. IPLECS](#)

[REAS. Contratación pública responsable.](#)

[Guies Ajuntament de Barcelona.](#)

[Guia pràctica de clàusules socials per al foment de l'ESS al baix Llobregat](#)

Coneixement sobre l'oferta territorial vinculada a l'ESS

Per tal d'apropar l'oferta de l'ESS del territori a les administracions, cal donar de visibilitat a l'oferta del mercat, ja sigui per a contractacions menors, com per conèixer la tipologia d'activitats per a procedir a la reserva o pel disseny i difusió de procediments. En aquest sentit, Coopcamp pot ser un element clau aglutinador i facilitador.

Recursos

[Catàleg de l'Economia Social i Solidària del Camp de Tarragona – CoopCamp](#)

[Directori d'Empreses d'Economia Social – Barcelona Activa](#)

[Pam a Pam](#)

Formació per a personal de l'Administració Pública

L'Estratègia catalana de millora de la compra pública, aprovada per l'Acord de Govern 171/2022, de 30 d'agost, té com a objectiu general dotar les administracions públiques catalanes d'un sistema de contractació pública que garanteixi la prestació de serveis de qualitat i que millori la gestió dels contractes públics, tenint en compte l'eficiència, una visió responsable de les necessitats, la coherència entre les diferents polítiques públiques, els principis de transparència i integritat i la finalitat d'obtenir una millor relació qualitat-preu. Així mateix, la importància econòmica de la contractació pública pot contribuir a afrontar molts dels reptes principals de Catalunya i d'Europa. Especialment: la consecució d'un creixement sostenible, l'estimulació de l'ocupació, i la innovació. L'Estratègia catalana es divideix en 5 eixos, incloent-hi la dimensió territorial:

Eix 5. Una compra pública amb dimensió territorial.

Objectius estratègics:

- Adequar la contractació pública a les necessitats del món local.
- Donar suport als ens locals en matèria de contractació.
- Professionalitzar el personal dels ens locals en l'àmbit de la contractació pública.
- Reactivar l'economia local mitjançant la contractació pública.

En aquest context, la generació d'una oferta permanent de formació ajustada a les necessitats territorials, tant per apropar les característiques de l'ESS i les seves particularitats, així com dels instruments de foment de la Contractació Pública Socialment Responsable., facilitarà el desplegament de la CPSR al Camp de Tarragona.

Annex: Exemples d'aplicació

5.1. Introducció

En aquest annex, volem posar a l'abast un seguit de recursos i exemples per tal de facilitar la incorporació de mesures a la Contractació Pública, perquè aquesta esdevingui responsable. Trobareu un seguit de guies i experiències que han portat a terme altres administracions i que poden ser inspiradores per la resta.

Us proposem alguns models de clàusules vinculats als àmbits analitzats en el present informe a tall d'exemple, per poder incloure en els plecs. No pretén ser un recull exhaustiu, sinó una mostra de possibles aplicacions. En els recursos facilitats hi trobareu més models, així com recomanacions de com aplicar-les.

Les propostes de desplegament i mesures que trobareu a continuació inclou les següents tipologies:

- Criteri automàtic.
- Mesura especial d'execució.
- Criteri de solvència.
- Objecte del contracte.
- Altres, on s'inclouen recursos i materials més específics vinculats a l'àmbit.

5.2. Recursos generals

Autoria	Nom
<p>Editat per l'Oficina de Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Manlleu. Elaborat per Col·lectiu Ronda. Manlleu. 2017</p>	<p><u>Guia pràctica de clàusules socials de Manlleu</u></p>
<p>Direcció General de Contractació Pública. Generalitat de Catalunya. 2017</p>	<p><u>Codi per a una Contractació Pública Socialment Responsable.</u></p>
<p>Diputació de Tarragona.</p>	<p><u>Guia de Contractació Pública Socialment Responsable. i d'Innovació de la Diputació de Tarragona</u></p>
<p>Direcció General de Contractació Pública. Generalitat de Catalunya. 2022</p>	<p><u>Guia per a l'assoliment dels objectius de reserva social</u></p>
<p>Federació d'Empreses d'Inserció de Catalunya (FEICAT)</p>	<p><u>Mapa de la contractació reservada a Catalunya. Acords de contractació reservada</u></p>
<p>Universidad de la Laguna. Catedra de Economía Social y cooperativa.</p>	<p><u>Guia de contratos reservados</u></p>
<p>Diputació de Barcelona. Col·lecció Eines. 2021.</p>	<p><u>Contractació pública municipal amb perspectiva de gènere potencialitats i límits de les clàusules socials, clàusules d'igualtat i altres eines.</u></p>
<p>Direcció General de Contractació Pública. Generalitat de Catalunya. 2023</p>	<p><u>Guia per a la incorporació de la perspectiva de gènere en els contractes públics</u></p>
<p>Ajuntament de Vilanova i la Geltrú. 2015.</p>	<p><u>Guia pràctica per a la inclusió de criteris socials, ambientals i ètics en la contractació pública a l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú</u></p>

Direcció General de Contractació Pública. Generalitat de Catalunya. 2019	<u>Directriu 1/2019, de la direcció general de contractació pública per la qual es fixen criteris per a l'aplicació de les clàusules de millores laborals i salarials com a criteri de valoració en determinats contractes</u>
EMAKUNDE - Instituto Vasco de la Mujer. 2019.	<u>Guía para la incorporación de la perspectiva de género en los contratos públicos, las subvenciones públicas, los convenios</u>
Facto Cooperativa SCCLP. 2022.	<u>Guia ràpida sobre CPSR per a l'Administració Pública</u>
Ajuntament de Barcelona	<u>Recursos i guies per a la contractació pública sostenible incorporant en la compra pública municipal objectius de justícia social, sostenibilitat ambiental, innovació i codi ètic.</u>
Direcció General de Contractació Pública. Generalitat de Catalunya. 2019	<u>Guia de bones pràctiques per al foment de l'accés de les PIME a la contractació del sector públic de Catalunya</u>
Direcció General de Contractació Pública. Generalitat de Catalunya. 2023	<u>Guies i models per a la redacció de plecs.</u>
Consell Comarcal del Baix Llobregat. 2022	<u>Guia pràctica de clàusules socials per al foment de l'Economia Social l'Economia Social al Baix Llobregat.</u>

Per accedir als enllaços podeu consultar la versió digital a: coopcamp.cat/guia-cpsr/

5.3. Mesures pel foment del treball i de la reducció de l'atur

a) Contractes reservats segons DA 4a

Tipologia: Altres

[Guia pràctica de clàusules socials de Manlleu](#)

[Codi per a una Contractació Pública Socialment Responsable..](#)

Tipologia: Objecte del contracte

"Constitueix l'objecte del contracte la prestació del servei xxxxxxxxx, mitjançant el foment de l'Economia Social i Solidària i a través dels principis de gestió democràtica i participativa, igualtat d'oportunitats i cohesió social" (fins i tot, es poden invertir els termes posant com a objecte el foment de l'ESS a través de la prestació del servei xxxxxxxx)

b) Mesures per la reducció de l'atur i pel foment d'ocupació de qualitat

b.1) Inserció laboral

Tipologia: Criteri de solvència

Les empreses licitadores, en el moment d'acreditar la seva solvència, han de tenir a la plantilla, amb més de tres mesos d'antiguitat i a jornada completa (o l'equi-

valent en jornades parcials), un mínim d'un x % de persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi o, que en el moment de contractar-les, estiguessin desocupades, i que tinguin dificultats importants per a integrar-se en el mercat de treball ordinari, i/o que estiguin incloses en algun dels col·lectius destinataris de la inserció sociolaboral segons la Llei 27/2002, de 20 de desembre, sobre mesures legislatives per a regular les Empreses d'Inserció Sociolaboral.

Tipologia: Criteris automàtics

- Es valoraran fins a un màxim de X punts aquelles empreses que, per a l'execució del contracte, es comprometin a integrar a la seva plantilla un mínim de 10 % de personal en situació i/o risc d'exclusió del mercat laboral.
- Es valoraran fins a un màxim de X punts aquelles empreses que per a l'execució d'aquest contracte es comprometin a integrar a la seva plantilla persones amb discapacitat, millorant les exigències de la Llei.
- Es valorarà fins a X punts les empreses o entitats licitadores que es comprometin a contractar (a la plantilla que executarà el contracte) persones amb dificultats d'accés al mercat laboral i a mantenir-ne la contractació durant tota la prestació contractual, sempre que el seu nombre sigui superior a l'establert, com a condició especial d'execució.

Si existís el deure de subrogar el personal, o si l'empresa no hagués de contractar nou personal en el moment d'iniciar l'execució del contracte, s'haurà de comprometre a contractar aquest perfil i nombre

de persones en totes les noves contractacions, baixes i substitucions que es produeixin fins a arribar a aquest nombre, a partir d'una durada de 3 mesos.

Les persones amb dificultats d'accés al mercat laboral hauran de pertànyer a algun dels perfils següents:

- Persones amb certificat de discapacitat igual o superior al 33 %.
- Persones amb malalties mentals, amb discapacitat intel·lectual o discapacitat física amb un nivell superior al 65 %.
- Persones amb perfils assenyalats en la Llei 44/2007, de 13 de desembre, per a la regulació d'Empreses d'Inserció.
- Persones amb dificultats d'accés al mercat laboral, d'acord amb el Reial Decret Legislatiu 3/2015, de 23 d'octubre.
- La selecció de les persones a contractar es podrà dur a terme a través dels Programes d'Inserció Laboral d'aquesta Administració Pública, o a través d'un programa o servei públic semblant.

L'assignació de la puntuació es farà de la següent manera:

- X punts pel compromís de contractar 1 persona amb aquests perfils. X punts pel compromís de contractar 2 persones amb aquests perfils. X punts pel compromís de contractar 3 persones amb aquests perfils.

b.2) Estabilitat en plantilla

Model de clàusula Criteris d'adjudicació de valoració aritmètica o mitjançant fórmula.

- Ponderació màxima de x punts. Contractació indefinida de les persones treballadores ocupades en l'execució del contracte. Considerant el nombre mínim de persones treballadores i les categories professionals corresponents que s'estableixen en la clàusula x del plec de prescripcions tècniques, es valorarà, com a garantia d'una execució més eficient del contracte que es licita, amb una ponderació màxima de x punts, l'estabilitat laboral de les persones treballadores especificades en el PPT que executaran el contracte.

L'empresa ha de declarar, respecte de cada persona, el nombre de dies treballats amb l'empresa amb la mateixa modalitat de contracte de treball indefinit en els darrers trenta-sis mesos anteriors a la data de finalització del termini de presentació de proposicions.

L'empresa que, segons la informació que faciliti, sumi més dies amb contractació estable de les persones treballadores requerides com a mínim en el plec de prescripcions tècniques, rebrà la màxima puntuació. El nombre mínim de dies a partir del qual s'atorgarà la puntuació és de x.

Model de clàusula: criteris d'adjudicació de valoració aritmètica o mitjançant fórmula.

- Ponderació màxima de x punts. Contractació indefinida de les persones treballadores ocupades en l'execució del contracte. Considerant el nombre mínim de persones treballadores i les categories professionals corresponents que s'estableixen en la clàusula x del plec de prescripcions tècniques, es valorarà, com a garantia d'una

execució més eficient del contracte que es licita, amb una ponderació màxima de x punts, l'estabilitat laboral al si de l'empresa de les persones treballadores especificades en el PPT que executaran el contracte.

L'empresa ha de declarar, respecte de cada persona, el nombre de dies treballats amb l'empresa amb la mateixa modalitat de contracte de treball indefinit en els darrers trenta-sis mesos anteriors a la data de finalització del termini de presentació de proposicions.

L'empresa que, segons la informació que faciliti, sumi més dies amb contractació estable de les persones treballadores requerides com a mínim en el plec de prescripcions tècniques, rebrà la màxima puntuació. El nombre mínim de dies a partir del qual s'atorgarà la puntuació és de x.

b.3.) Millores salarials

Tipologia: Criteri automàtic

Salari de les persones treballadores ocupades en l'execució del contracte.

- El present criteri té per objectiu valorar l'esforç de les empreses que, de manera voluntària, retribueixin millor el personal que ha d'executar el contracte, entenent que aquesta millora redunda en una millor execució del contracte.

La millora salarial només es tindrà en compte si s'ofereix una millora en la retribució que afecti a tots els treballadors adscrits al contracte, així com si s'ofereix una millora respecte el concepte de salari base del conveni col·lectiu sectorial aplicable. La licitadora que no ofereixi millora

salarial, obtindrà 0 punts.

La màxima puntuació (10 punts) s'atorgarà a la millora més alta ofertada respecte el concepte salari base del conveni col·lectiu de referència per les licitadores. La resta de propostes es puntuaran proporcionalment.

L'oferta salarial de l'empresa licitadora té caràcter de condició d'execució contractual i l'incompliment pot ser objecte de penalització com a falta molt greu o d'extinció del contracte.

b.4) Qualitat de l'ocupació

Tipologia: Mesura especial d'execució

- Ocupació estable. L'empresa adjudicatària haurà d'integrar a la plantilla que executarà el contracte almenys un X % de treballadors i treballadores amb contracte indefinit. S'equipararà a contracte indefinit els socis i sòcies de cooperatives, societats laborals i empreses de treball associat.

-Alternativa- S'exigirà la contractació per a la prestació, d'un nombre concret de treballadors i treballadores amb contracte indefinit.

-Alternativa- S'exigirà la conversió de x contractes eventuais a indefinits.

- Salari mínim determinat. En absència de conveni col·lectiu regulador, l'empresa adjudicatària haurà d'aplicar a la plantilla que executi el contracte, un cost salarial d'acord amb allò contemplat en el conveni sectorial corresponent.

- Formació de la plantilla que executarà el contracte. L'empresa adjudicatària haurà de dissenyar i impartir almenys x hores anuals de formació, relacionada amb la prestació contractual, a la plantilla que executarà el contracte.
- Ampliació de jornada laboral. L'empresa adjudicatària haurà de convertir x contractes de jornada parcial (igual o inferior a 20 hores setmanals) a contractes de jornada completa (igual o superior a 35 hores setmanals).

b.5). Igualtat de gènere

Tipologia: Criteri automàtic

- Incorporació de la perspectiva de gènere en els objectius, metodologia, indicadors, estudis, informes i demás documentació, en els òrgans de gestió vinculats a l'objecte del contracte. Fins a x punts .
- Compromís d'incorporar un nombre determinat de dones a la plantilla que executarà el contracte i que haurà de mantenir durant tota la prestació contractual. X punts. Això es podria convertir en criteri automàtic si es estableix una taula.
- -Per aquells sectors amb un índex menor d'ocupació femenina- Compromís d'incorporació d'un major nombre de dones a la plantilla que executarà el contracte, sempre i quan sigui superior en un x % al percentatge mitjà recollit per gènere i branca d'activitat en l'EPA (Enquesta de Població Activa) més recentment publicada per l'INE (Institut Nacional d'Estadística) prenent com a referència la data de publicació de l'anunci de licitació-x punts
- Valorar l'aportació documental de disposar d'un protocol o mesures específiques per a prevenir i fer front a l'assetjament per orientació sexual o per identitat de gènere al lloc de treball així com una memòria del seu impacte. Fins a x punts en funció del nombre, nivell i impacte de les mesures adoptades
- Valorar l'aportació documental de disposar d'un protocol o mesures específiques per a prevenir i fer front a l'assetjament per orientació sexual o per identitat de gènere al lloc de treball així com una memòria del seu impacte. Fins a x punts en funció del nombre, nivell i impacte de les mesures adoptades

5.4. Com garantir la contractació de l'ESS

a) Contractes reservats segons Disposició Addicional (DA) D4 48a

Tipologia: Altres

[Instrucció municipal de regulació de la contractació reservada. Ajuntament de Barcelona.](#)

Proposta d'aplicació de la contractació reservada segons DA 48:

1. Es podran qualificar de reservats, d'acord amb la Disposició Addicional 48a, per ser adjudicats entre empreses i entitats d'economia social, aquells contractes de serveis socials, culturals i de salut, els CPV dels quals coincideixin amb els assenyalats en l'Annex IV de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic.
2. Es qualificaran com a reservats per a empreses i entitats d'economia social l'x % del total del volum pressupostari anual dels contractes públics.
3. En l'anunci de licitació caldrà assenyalar que es tracta d'un contracte reservat d'acord amb la DA 48a.
4. Únicament podran participar en els procediments reservats, d'acord amb la DA 48a, les entitats d'economia social previstes a la Llei 5/2011, de 29 de març, d'economia social.
5. Es promourà l'aplicació dels contractes reservats per a empreses i enti-

tats d'economia social d'acord amb les mesures següents:

- En la planificació anual de la contractació relativa als contractes de serveis socials, culturals i de salut, s'haurà d'analitzar la idoneïtat dels contractes ,perquè siguin qualificats de reservats.
- En l'establiment de lots dels contractes de serveis socials, culturals i de salut, s'haurà d'analitzar la idoneïtat per qualificar algun o alguns dels lots com a reservats.

Amb caràcter anual, s'haurà de recopilar, computar i publicar el total de contractes reservats d'acord amb la DA 48a i el seu import econòmic.

Llistat de CPV inclosos en l'annex IV de la LSCP

Codi CPV	Descripció
75200000-8; 75231200-6; 75231240-8; 79611000-0; 79622000-0 [Serveis de subministrament de personal domèstic] 79624000-4 [Serveis de subministrament de personal d'infermeria] i 79625000-1 [Serveis de subministrament de personal mèdic] de 85000000-9 a 85323000-9; 98133100-5, 98133000-4; 98200000-5; 98500000-8 [Cases particulars amb persones empleades] i 98513000-2 a 98514000-9 [Serveis de mà d'obra per a particulars, Serveis de personal d'agència per a particulars, Serveis de personal administratiu per a particulars, Personal temporal per a particulars, Serveis d'ajuda en tasques domèstiques i Serveis domèstics].	Serveis socials i de salut i serveis conxexos.
85321000-5 i 85322000-2, 75000000-6 [Serveis d'Administració Pública, defensa i Serveis de Seguretat Social], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1; de 79995000-5 a 79995200-7; de 80000000-4 [Serveis educatius i de formació] a 80660000-8; de 92000000-1 a 92342200-2; de 92360000-2 a 92700000-8; 79950000-8 [Serveis d'organització d'exposicions, fires i congressos], 79951000-5 [Serveis d'organització de seminaris], 79952000-2 [Serveis d'esdeveniments], 79952100-3 [Serveis d'organització d'esdeveniments culturals], 79953000-9 [Serveis d'organització de festivals], 79954000-6 [Serveis d'organització de festes], 79955000-3 [Serveis d'organització de desfilades de modes], 79956000-0 [Serveis d'organització de fires i exposicions].	Serveis administratius socials, educatius, sanitaris i culturals.
75300000-9.	Serveis de seguretat social d'afiliació obligatòria.
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1.	Serveis de prestacions socials.
98000000-3; 98120000-0; 98132000-7; 98133110-8 i 98130000-3.	Altres serveis comunitaris, socials i personals, inclosos els serveis prestats per sindicats, organitzacions polítiques, associacions juvenils i altres serveis prestats per associacions.
98131000-0.	Serveis religiosos.

<p>55100000-1 a 55410000-7; 55521000-8 a 55521200-0 [55521000-8 Serveis de subministrament de menjars per a llars, 55521100-9 Serveis de lliurament de menjars a domicili, 55521200-0 Serveis de lliurament de menjars].</p> <p>55520000-1 [Serveis de subministrament de menjars des de l'exterior], 55522000-5 [Serveis de subministrament de menjars per a empreses de transport], 55523000-2 [Serveis de subministrament de menjars per a altres empreses i institucions], 55524000-9 [Serveis de subministrament de menjars per a escoles].</p> <p>55510000-8 [Serveis de cantina], 55511000-5 [Serveis de cantina i altres serveis de cafeteria per a clientela restringida], 55512000-2 [Serveis de gestió de cantina], 55523100-3 [Serveis de menjars per a escoles].</p>	<p>Serveis d'hostaleria i restaurant.</p>
<p>79100000-5 a 79140000-7; 75231100-5.</p>	<p>Serveis jurídics diferents dels referits a l'article 19.2.d).</p>
<p>75100000-7 a 75120000-3; 75123000-4; 75125000-8 a 75131000-3.</p>	<p>Altres serveis administratius i serveis governamentals.</p>
<p>75200000-8 a 75231000-4.</p>	<p>Prestació de serveis per a la comunitat.</p>
<p>75231210-9 a 75231230-5; 75240000-0 a 75252000-7; 794300000-7; 98113100-9.</p>	<p>Serveis relacionats amb les presons, serveis de seguretat pública i serveis de salvament diferents dels referits a l'article 19.2.f).</p>
<p>79700000-1 a 79721000-4 [Serveis de recerca i seguretat, Serveis de seguretat, Serveis de vigilància de sistemes d'alarma, Serveis de vigilància, Serveis relacionats amb el sistema de localització, Serveis de recerca de pròfugs, Serveis de patrulles, Serveis d'expedició de distintius d'identificació, Serveis de recerca i Serveis d'agència de detectius] 79722000-1 [Serveis de grafologia], 79723000-8 [Serveis d'anàlisi de residus].</p>	<p>Serveis de recerca i seguretat.</p>
<p>98900000-2 [Serveis prestats per organitzacions i entitats extraterritorials] i 98910000-5 [Serveis específics d'organitzacions i entitats extraterritorials].</p>	<p>Serveis internacionals.</p>
<p>64000000-6 [Serveis de correus i telecomunicacions], 64100000-7 [Serveis postals i de correu ràpid], 64110000-0 [Serveis postals], 64111000-7 [Serveis postals relacionats amb periòdics i revistes], 64112000-4 [Serveis postals relacionats amb cartes], 64113000-1 [Serveis postals relacionats amb paquets], 64114000-8 [Serveis de finestreta de correus], 64115000-5 [Lloguer d'apartats de correus], 64116000-2 [Serveis de llista de correus], 64122000-7 [Serveis de correu intern].</p>	<p>Serveis de correus.</p>
<p>50116510-9 [Serveis de recautxutat de pneumàtics], 71550000-8 [Serveis de ferreria].</p>	<p>Serveis diversos.</p>

b) Incorporació de clàusula de sub- contractació a empreses de l'ESS

Tipologia: Altres

[Subcontractació amb empreses d'Economia Social Ajuntament de Barcelona](#)

Tipologia: Mesura especial d'execució

A l'efecte de garantir una millor eficiència del contracte i incorporar els valors tècnics, socials i ètics de l'economia social, s'estableix com a condició d'execució contractual la subcontractació de la prestació consistent en x, segons, la descripció tècnica i justificació que es realitza en el PPT, amb empreses d'economia social, segons es defineixen en l'article 4 de la Llei 5/2011, de 29 de març, d'Economia Social. Les empreses subcontractades han d'acreditar la solvència econòmica i tècnica, i la capacitat d'obrar, requerides per executar les parts específiques de l'objecte contractual. Aquesta subcontractació s'estima que representa un x % del pressupost del contracte (no pot ser superior al 35 %). L'empresa contractista ha de comunicar a l'òrgan de contractació, una vegada formalitzat el contracte, l'empresa o les empreses subcontractades. L'incompliment injustificat d'aquesta condició d'execució que es qualifica d'obligació essencial contractual comportarà l'extinció del contracte.

5.5. Millora de la concurrència als procediments

a) El diàleg amb el mercat. Les consultes preliminars

Tipologia: Altres

[Guia per a la preparació i tramitació de consultes preliminars al mercat](#)

b) Formació i recursos per a empreses i organitzacions d'ESS del territori

Tipologia: Altres

[Recomanacions per a complimentar el DEUC](#)

[Preguntes freqüents sobre la tramitació del RELIC](#)

MODEL DE COMPROMÍS PER A LA INTEGRACIÓ DE LA SOLVÈNCIA AMB MITJANS EXTERNS

En/na, amb DNI número en nom (propi) o (de l'empresa que representa), amb NIF amb l'objecte de participar en la licitació del contracte de (indicar el títol del contracte al qual licita) convocada per l'Ajuntament de Girona,

i

En/na, amb DNI número en nom (propi) o (de l'empresa que representa), amb NIF

Es comprometen, de conformitat amb allò disposat a l'article 75 de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic, a:

- Que la solvència o mitjans que posa a disposició de l'entitat..... a favor de l'entitat..... són els següents:
 -
 -
 -
- Que durant tota l'execució del contracte disposaran efectivament de la solvència o mitjans que es descriuen en aquest compromís.
- Que la disposició efectiva de la solvència o mitjans descrits no està sotmesa a condició o limitació.

Data

Signatura de l'entitat licitadora

Signatura de l'altra entitat

5.6. Foment de la reserva de contractes i de l'ESS

a.1) Comerç Just

Tipologia: Altres

La Instrucció tècnica per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat en els serveis d'alimentació de l'Ajuntament de Barcelona (2015) estableix els criteris que cal introduir en tots els contractes de serveis de menjador, serveis d'àpats puntuals i venda automàtica (*vending*).

D'acord amb la Instrucció, a l'hora de contractar aquests serveis és prioritari: Introduir aliments bàsics i manufacturats d'agricultura ecològica i de comerç just.

- Introduir l'ús d'articles, materials i productes ecològics en les activitats associades al servei (parament de taules, cuina i neteja).
- Introduir i millorar progressivament l'eficiència energètica de la maquinària utilitzada.
- Introduir i consolidar pràctiques de prevenció i bona gestió de residus.
- Garantir la formació ambiental del personal d'aquest tipus de serveis.

a.2) Clàusules alimentàries

Tipologia: Altres

[Models de clàusules en matèria d'alimentació](#)

[Instrucció de compra pública alimentària | Alimentació Sostenible | Ajuntament de Barcelona](#)

Tipologia: Mesura especial d'execució

- a) L'empresa adjudicatària haurà de garantir que x productes agroalimentaris, o un x % dels productes alimentaris que formin part de la prestació, seran frescos.
- b) El x % de fruites, verdures i hortalisses que formin part de la prestació seran de temporada / de producció ecològica / de producció integrada.
- c) L'empresa adjudicatària haurà de promoure l'adquisició de productes provinents de la producció agrària ecològica o de la producció integrada i de qualitat diferenciada, incorporant en l'alimentació més productes vegetals.
- d) L'empresa adjudicatària afavorirà l'adquisició de productes a granel o amb envàs reutilitzable, la reducció dels residus no reutilitzables (com plàstic o envàs d'un sol ús), la recollida, reciclatge i utilització dels residus i l'ús de productes de neteja ecològics.
- e) Dietes especials. El menú és el mateix per a tots els usuaris del servei. No obstant això, cal que el concessionari faciliti el seguiment de dietes especials, com ara: astringent, celiaquia, intolerància a la lactosa i al·lèrgia al peix i marisc.

f) Caldrà disposar d'un estoc variat i permanent de productes alimentaris especials sense gluten (pasta alimentària, pa, fleca, farines, etc.).

g) L'empresa adjudicatària queda obligada a posar els mitjans i formar al personal en tot el necessari, per tal de desenvolupar amb totes les garanties de seguretat les diferents tasques involucrades en donar servei a al·lèrgies i intoleràncies alimentàries.

a.3) Vulnerabilitats

Tipologia: Altres

[Contractes reservats](#)

[Codi de bones pràctiques en la contractació pública dels serveis d'atenció a les persones \(PDF\)](#)

b) Mancomunar recursos en l'àmbit territorial

Tipologia: Altres

[Servei d'assessorament en clàusules socials de Barcelona Activa](#)

["QUÈSI COMsen l'impuls de la Contractació i Contractació Pública Socialment Responsable. i l'Economia Social i Solidària"](#)

[Contractació Pública Socialment Responsable.. Recull d'aprenentatges, experiències inspiradores i documenta-](#)

[ció relacionada](#)

[L'Acord del Govern de mesures en relació amb els contractes públics de subministrament de productes alimentaris, de concessió de serveis que incorporin prestació de serveis alimentaris, i de serveis de menjadors col·lectius, aprovat el 31 de maig de 2022.](#)

c) Coneixement sobre l'oferta territorial vinculada a l'ESS

Tipologia: Altres

[Directori d'entitats - Coop Camp](#)

[Directori en línia empreses Economia Social](#)

[Pam a Pam](#)

[Mapes i recursos | Economia Social i Solidària | Ajuntament de Barcelona](#)

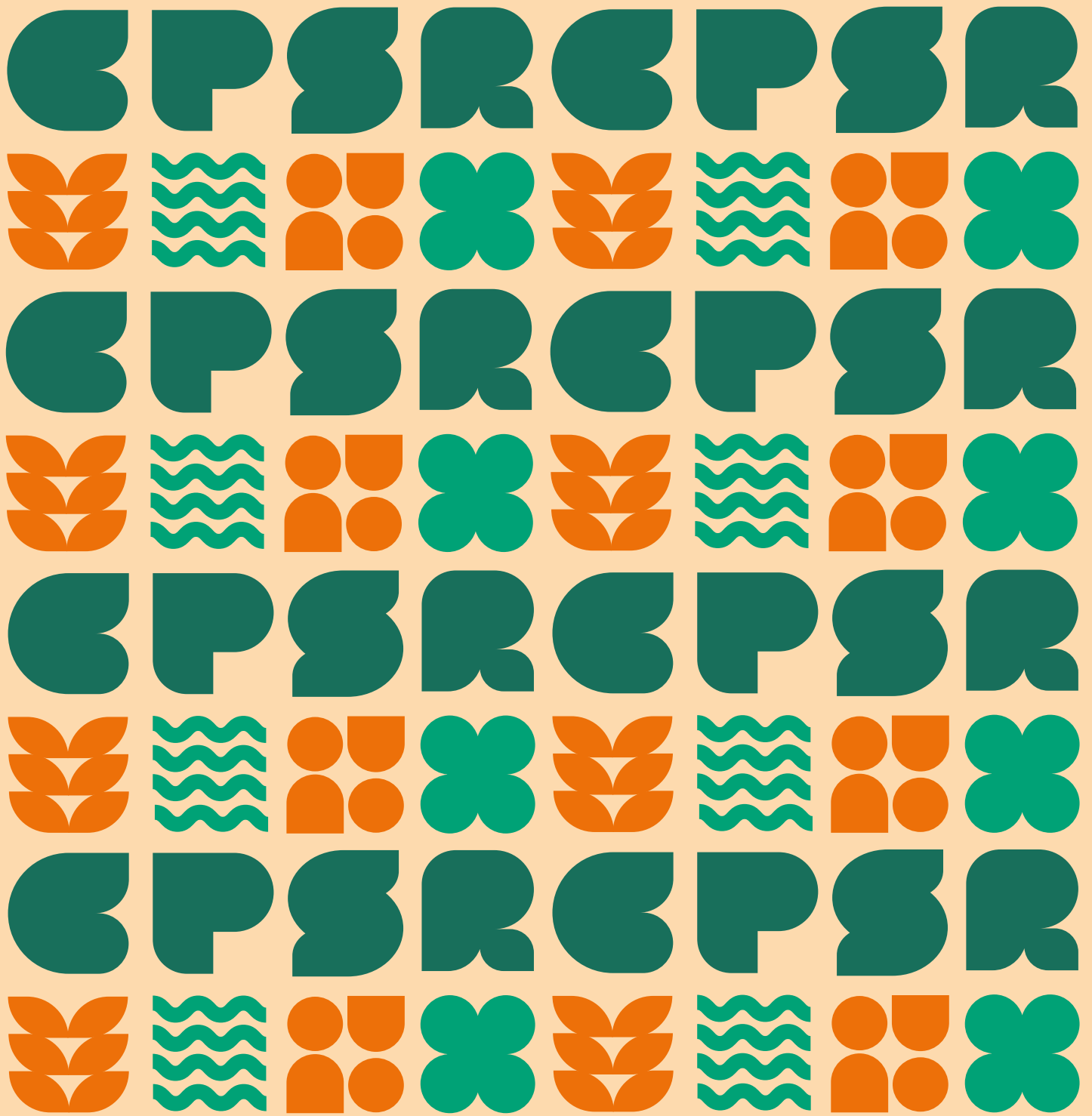
d) Formació per a personal de l'Administració Pública

Tipologia: Altres

[Estratègia catalana de millora de la compra pública](#)

[Guia per a la preparació i tramitació de les consultes preliminars al mercat](#)

[Eines de treball. Contractació pública](#)

coopcamp.cat

Elabora:

Impulsa:

Promou i finança:

